A-16140

PROF. N. N. ROVINSKI

KOHALIKU EELARVE TÄITMINE

RK
„PEDAGOOGILINE KIRJANDUS"
TALLINN 1946

PROF. N. N. ROVINSKI

KOHALIKU EELARVE TÄITMINE

RK
„PEDAGOOGILINE KIRJANDUS"
TALLINN 1946

Bibliotheca
Universitatis
Tartuensis
1946:0575
12260
A-16140

Sundeksemplar

EESSÕNA

EESTIKEELSELE VÄLJAANDELE.

Nõukogude sotsialistlik riigikord nõuab kõigi materiaalsete kui ka rahaliste fondide mobiliseerimist ja rakendamist rahvamajanduse teenistusse. Sellest laiaulatuslikust ülesandest langeb tunduv osatähtsus riigieelarvele, kus peab peegelduma kõigi ebatootvate kulude kokkuhoid ja kõigi võimalikkude tuluallikate ammutamine ning nende suunamine produktiivsetele aladele, mis aitaks kaasa eriti sõja tõttu kannatada saanud rahvamajanduse ülesehitamisele. Seejuures lasub oluline osa riigieelarve ülesannetest kohalikel eelarveil.

Nende küsimuste lahendamine nõuab igalt eelarve-töötajalt eelarve-finantsdistsipliini tundmist ja sellest ranget kinnipidamist, vastutustunde süvendamist igakülgsel eelarvelise kohuse täitmisel ja kontrolli ning järelevalve teostamist riiklike summade otstarbeka kasutamise üle. Sellele tööle tahab käesolev prof. N. N. Rovinski „Kohaliku eelarve täitmine" eestikeelses väljaandes abiks olla nii otseselt ENSV eelarve-töötajaile kui ka kõigile, kes on huvitatud kohaliku eelarve täitmise korrast. Ühtlasi on „Kohaliku eelarve täitmine" mõeldud õpikuna ENSV Rahandusministeeriumi kursustele ja tehnikumidele.

Pärast prof. N. N. Rovinski venekeelse õpiku „Kohaliku eelarve täitmine" trükki andmist (22. XII 44. a.) on kohalike eelarvete täitmise korda mõnel alal muudetud ja täiendatud. Olulisema täienduse on teinud NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrustega 25. dets. 1944. a. nr. 1732 — „Abinõude kohta maakoolide õpetajaile ja meditsiinilistele töötajaile töötasu õigeaegse maksmise kindlustamiseks" ja 2. okt. 1945. a. nr. 2513 — „Abinõude kohta

agronoomidele, loomaarstidele, zootehnikuile ja maakorraldajaile töötasu õigeaegse maksmise kindlustamiseks"; ühtlasi on NSVL RKN korraldusega 25. jaan. 1946. a. nr. 935 eelmine määrus laiendatud ka veterinaarvelskritele. Nende määruste ja korraldusega on asutatud eelarvelistest summadest täitevkomiteede juures vastavad töötasude eelarvelised sihtreservid — maaõpetajate kuutöötasu ja muude töötajate kahenädalase töötasu suuruses. Nende fondide summasid kasutatakse ajutiselt ainult täitevkomitee otsustel mainitud töötajaile töötasu maksmise kindlustamiseks.

Õpik-käsiraamatus „Kohaliku eelarve täitmine" toodud eeskirjad, mis on kehtivad maakondadele, on samavõrdselt kohaldatavad ka vabariikliku alluvusega linnadele (Tallinn, Tartu, Narva ja Pärnu); samuti — eeskirjad, mis on kehtivad valdadele, on kohaldatavad ka asulaile ja maakondliku alluvusega linnadele.

Sisuliselt on maakondlik eelarve ja aruanne eristatud maakonna eelarvest ja aruandest. Esimesse kuuluvad ainult maakonna peaeelarve ja -aruanne, ilma valdade, asulate ja maakondliku alluvusega linnade eelarvete ja aruanneteta. Teine aga hõlmab peale maakondliku eelarve ja aruande ka kõik maakonna haldus-territoriaalpiires olevate valdade, asulate ja maakondliku alluvusega linnade eelarved ning aruanded.

Raamatu ainestik on kohaldatud Eesti NSV oludele: „liiduvabariigi" asemel on üldiselt võetud „Eesti NSV", „rajooni" asemel — „maakond", „küla" („selo") asemel — „vald", liigne materjal välja jäetud jm. Lõpuks „rahvakomissaride nõukogu" asemel on võetud „ministrite nõukogu", „rahvakomissariaadi" asemel — „ministeerium" ja „rahvakomissari" asemel — „minister".

I peatükk.

MAAKONNA EELARVEID TÄITVAD ASUTISED.

§ 1. Nõukogu ja täitevkomitee õigused ja kohused eelarvete täitmisel.

Kinnitatud eelarve kuulub täitmisele. Eelarve täitmine peab kindlustama ühelt poolt täielikku ja õigeaegset eelarves ettenähtud tulude mobiliseerimist ja teiselt poolt — asutiste ja ettevõtete katkestamatut finantseerimist vastavalt eelarve krediitidele ja tootmis- ning operatiivplaanide tegelikule täitmisele.

Kõigi eelarvete täitmise üldjuhtimist maakonnas teostab maakonna nõukogu. Iga linna, asula ja valla nõukogu juhib vastavalt linna, asula või valla nõukogu eelarve täitmist. Maakonna nõukogu vaatab läbi ja kinnitab maakondliku eelarve ja kogu maakonna eelarve (ühes sisalduvate linnade, asulate ja valdade nõukogude eelarvetega) täitmise aasta-aruande. Linnade, asulate ja valdade nõukogud vaatavad läbi ja kinnitavad vastavate eelarvete täitmise aruanded.

Eelarve täitmise organiseerimine, vahetu juhtimine ja järelevalve, samuti riiklike ja kohalike tulude ning maksude laekumise plaani täitmine nõukogu maa-alal lasub tema täitevkomiteel. Täitevkomitee kinnitab eelarvete täitmise kvartaaliplaanid, vaatab läbi eelarvete täitmise kvartaali- ja aasta-aruanded ning esitab aasta-aruanded kinnitamiseks vastavale nõukogule.

Erandjuhtudel kinnitatud eelarveis osaliste muudatuste tegemine piirides, mis on lubatud seadusandlusega (krediitide ümberpaigutamine), samuti neis piirides ülelaekumiste kasutamine eelarve järgi ja lisaeelarvete kinnitamine on samuti täitevkomiteede juhtida. Eelarveliste kolmanda järgu krediitide käsutajate õigused antakse üksikute asutiste juhatajaile ainult

täitevkomitee otsusel. Lõpuks, maakonna või linna täitevkomitee valvab eelarve täitmisel kõigi oma osakondade tegevust.

Maakonna nõukogu täitevkomitee juhib alamalseisvate (linnade, asulate ja valdade) eelarvete täitmist, vaatab läbi ja esitab kinnitamiseks maakonna nõukogule kõigi maakonna eelarvete täitmise aruanded. Kui alamalseisvate eelarvete täitmisel tekivad kassalised puudujäägid, mis on sõltuvuses tulude laekumise ja kulude teostamise tähtaegade mitteühtumisest, siis maakonna nõukogu täitevkomitee võimaldab neile eelarveile oma eelarvest lühiaegseid laene. Maakonna täitevkomitee määrab kindlaks sularaha ülemmäärad, mida võib pidada valdade nõukogude kassades, ja tungiva vajaduse korral lubab neis eelarveis teha ülekandeid ühest osast teise.

Kui alamalseisvate nõukogude ja nende täitevkomiteede poolt rikutakse eelarvete täitmisel seadusandlust, samuti maakonna ja kõrgemalseisvate nõukogude juhtnööre, siis on maakonna täitevkomiteel õigus peatada alamalseisvate nõukogude ja nende täitevkomiteede otsuseid, tarviduse korral esitada ka maakonna nõukogule ettepanekud nende tühistamiseks.

§ 2. Maakonna rahandusosakonna õigused ja kohused maakonna eelarvete täitmisel.

Maakonna nõukogu täitevkomitee aparaadiks maakonna eelarve täitmisel on maakonna rahandusosakond. Tema kujutab endast rahandussüsteemi alamat lüli, kes on oma tegevuses kohustatud rangelt juhinduma NSVL Rahandusministeeriumi juhendeist ja eeskirjust.

Maakonna rahandusosakonnal lasub otsene maakonna eelarve täitmine, abinõude tarvitusele võtmine, et riiklikud ja kohalikud tulud maakonnas laekuksid õigeaegselt ja täielikult, järelevalve, et õieti teostataks eraldamisi riigituludest ja -maksudest maakonna eelarvetesse, kontroll, et ei juhtuks asutiste, ettevõtete ja alamalseisvate nõukogude poolt omastamisi ega liidu, vabariigi või kõrgemalseisvate kohalike eelarveliste tulude kinnipidamisi, samuti — arvepidamine ja maakondliku ning kõigi maakonna kohalike eelarvete täitmise aruannete koostamine.

Maakonna rahandusosakond koostab maakonna eelarve

täitmise kvartaaliplaanide kavad ja vaatab läbi alamalseisvate eelarvete täitmise plaanid, mis on kinnitatud linnade, asulate ja valdade täitevkomiteede poolt. Tema finantseerib kõiki maakonna eelarvelisi asutisi ja ettevõtteid, vastavalt maakondliku eelarve täitmise kvartaaliplaanile (avab krediite ja jaotab maakondliku eelarve summasid).

Maakonna rahandusosakond instrueerib kõiki maakonna täitevkomitee osakondi ja neile alluvaid asutisi, samuti linnade, asulate ja valdade nõukogusid eelarvete täitmise ja selle arvepidamise küsimustes, kontrollib kõigi maakonna eelarvete ja asutiste alaeelarvete täitmist ning kuidas kohalik Riigipanga osakond teostab kohalike eelarvete kassalist täitmist.

Maakonna rahandusosakond töötab läbi ja esitab kinnitamiseks nõukogule ja täitevkomiteele otsuste kavad kõigis rahandusküsimustes, mis kuuluvad nõukogu ja tema täitevkomitee pädevusse.

§ 3. Maakonna täitevkomitee osakondade ja asutiste õigused ning kohused eelarvete täitmisel.

Kõik maakonna nõukogu täitevkomitee osakonnad ja neile alluvad asutised ja ettevõtted peavad täielikult ning õigeaegselt täitma kohustused maakonna eelarve vastu nende käsutusse kuuluvate tuluallikate alal. Nad peavad ka õieti, määratud otstarbeks, lubatud ulatuses ja kokkuhoidlikult kulutama eelarvelisi summasid ja valvama, et kõik alluvad asutised kulutaksid summasid samal viisil. Täitevkomitee osakonnad on kohustatud pidama rahanduslikku ja materiaalset arvestust, koostama perioodilisi aruandeid ja kontrollima neile alluvais asutistes ja ettevõtteis arvestuse ning aruandluse seisundit.

Täitevkomitee osakonnad esitavad maakonna rahandusosakonnale materjalid maakondliku eelarve täitmise kvartaaliplaanide koostamiseks, jaotavad neile alluvate asutiste ja ettevõtete vahel eelarvelisi krediite ning nende katteks määratud maakondliku eelarve summasid. Täitevkomitee osakondadel on õigus rahandusosakonna loal teha eelarvelistes kuludes osalisi muudatusi krediitide ümberpaigutamise teel eelarve üksikute paragrahvide artiklite vahel seadusega kindlaksmääratud piirides.

II peatükk.

MAAKONNA EELARVETE TÄITMISE KVARTAALI-PLAANID.

Eelarve täitmine ei ole eelarveliste summade vastuvõtmisel, kulutamisel ja arvestamisel tehniliste operatsioonide mehaaniline täitmine, vaid see kujutab endast üht eelarve-rahandusliku plaanistamise algetappi. Kuna riigieelarve on riigi põhiline rahandusplaan, siis selle täitmine allub riigi rahvamajanduse plaani täitmise üldpõhimõtteile.

Plaani ei viida ellu spontaanselt, — selle täitmist tuleb organiseerida. Selle organiseerimise lahutamatuks elemendiks on plaani täitmise kontroll. „Kui aga plaan pole seotud täitmise kontrolliga, siis muutub ta tühiseks paberiks."[1]) Plaanide täitmise kontroll aitab vältida disproportsioone rahvamajanduses, avastada reserve ja õigeaegselt teha plaanis parandusi selle täitmise tulemuste järgi.

Meetodiks, mis ühendab plaanide täitmise kontrolli nende täpsustamisega täitmise protsessis, on aastaplaanide alusel plaanide koostamine üksikuiks ajavahemikeks. Seepärast on vahetuks aasta plaanistamise jätkamiseks rahvamajanduse ja operatiivsete kvartaaliplaanide koostamine ja kinnitamine. Aastaplaani alusel määravad kvartaaliplaanid kindlaks menetlusülesanded kvartaalis, täpsustavad neid ülesandeid vastavalt võimalustele ja ressurssidele, mis avastatakse plaani täitmise käigus, kinnitavad saavutatud edu, tõmbavad kaasa mahajäänud piirkondi ja kõrvaldavad avastatud puudusi.

Rahvamajanduse kvartaaliplaanid määravad kindlaks kõigi alade (tootmise ja kapitaaltööde mahu, toodangu omahinna alandamise, töötasufondide, kaubakäibe ulatuse jt.) jaoks koguse ja omadusnäitajad. Niivõrd kui eelarve on rajatud rahvamajanduse plaani näitajaile, määravad rahvamajanduse kvartaaliplaanid nii eelarveliste tulude ulatuse kvartaaliks kui ka kulude mahu ja suuna, seega tingivad eelarvelise kvartaaliplaanistamise vajalikkuse. Ühtlasi on selline plaanistamine vajalik ka seepärast, et eelarve ise on plaan, millele tema loomuselt on omased ülalnäidatud plaanistamise üldpõhimõtted.

[1]) V. Molotov, NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kolmas viie aasta plaan. Aruanne ja lõppsõna ÜK(b)P XVIII kongressil. 1939. a. lk. 20—21.

Eelarve tulude ala ei pea täituma spontaanselt. Endiste tuluallikate pidev kõvendamine ja uute avastamine — selline on juhtiv põhimõte võitluses maksimaalse efektiivsuse eest plaaniga kindlaksmääratud rahandusvahendite kasutamisel. Seepärast on tarvis tulude plaan majanduses olevate reservide avastamise otstarbel perioodiliselt läbi vaadata, aktiviseerida mahajäänud piirkondi ja kõvendada edu ülesannete täitmisel tulude alal.

Rahandussüsteemil lasuvad vastutavad ülesanded — maksimaalne tulude mobiliseerimine ja kontroll iga rubla õige kasutamise üle — nõuavad, et see süsteem uuriks alaliselt kõiki protsesse, mis toimuvad rahvamajanduses, ja aktiivselt aitaks kaasa kulude kokkuhoiu režiimi teostamisele, omahinna alandamisele, tasuvuse ja kasumite suurendamisele, vahendite kiiremale käibele jm.

Eelarve kulude ala täitmist ei pea aastakulude piirides viima aasta kestel majanduse üksikute alade ja asutiste finantseerimisele eelarveliste summade automaatse andmisega. Eelarvelise finantseerimise üldpõhimõte seisneb selles, et summasid ei anta plaani järgi, vaid vastavalt tootmis-operatiivplaanide koguse ja omadusnäitajate tegelikule täitmisele, ühtlasi arvesse võttes varem antud summade jääke. Eriti ehitamist finantseeritakse vastavalt selle käigule, kindlustatusele materjalide ja tööliskaadritega ning ülesannete täitmisele hinna järgi; omade käibevahendite juurdekasvu finantseeritakse tootmiskava täitmist mööda; õppeasutiste finantseerimist teostatakse nende võrgu arenemise ja õpilaste tegeliku kontingendi alusel; haiglate finantseerimine toimub voodite tegeliku arvu kohaselt jne.

See kõik nõuab painduvust aasta-eelarve täitmisel. Seepärast kvartaali eelarvelise plaanistamise sihiks on täpsustada kulusummasid olenevalt menetlus-operatiiv-plaanide tegelikust täitmisest ja teostada ranget režiimi kulude kokkuhoius.

Silmas pidades ebaühtlast tulude laekumist ja summade kulutamist aasta kestel põhikulude õigeaegseks teostamiseks ja takistuste kõrvaldamiseks asutiste finantseerimisel, tuleb eelarve täitmist plaanistada kooskõlas tulude laekumise tähtaegadega ja kulude hoo- ning tähtaegsusega.

Kõigil neil põhjustel koostavad rahandusasutised enne iga kvartaali algust eelarve täitmise kvartaaliplaani. See plaan töötatakse läbi kinnitatud aasta-eelarve, rahvamajanduse kvar-

taaliplaani, eelmise perioodi eelarvete täitmise aruannete, plaanistatava kvartaali riigitulude küsimustes kõrgemalseisvate rahandusasutiste ülesannete ja täitevkomiteede osakondade tulude ning kulude kvartaaliplaani kavade (avalduste) alusel.

Täitevkomiteede osakondade tulude ja kulude kavad (avaldused) koostatakse täieliku eelarve klassifikatsiooni järgi ja esitatakse rahandusasutistele ühes ettevõtete tulude ja kulude bilanssidega (finantsplaanidega), andmetega sotsiaal-kultuuriliste asutiste võrgu ja kontingentide eelarveliste asutiste plaanikohaste töötasufondide kohta, juurde lisades seletuskirja.

Tulude ja kulude bilansside juurde lisatakse arvutlused toodangu kulutuste ja omahinna, selle eest saadavate sissetulekute, kasumi, oma käibevahendite tarviduse ja amortisatsiooni kohta. Seletuskirjas esitatakse kõigi tulude ja kulude arvutluste põhjendused plaanistatava kvartaali ja andmed jooksva kvartaali alaeelarvete loodetava täitmise kohta.

Täitevkomiteede osakondade projektsioone, mis puudutavad kapitaalmahutusi, analüüsivad rahandusosakonnad eelmistes kvartaalides omandatud vahendite hinnangu (eripankade materjalide alal) ja plaanistatavaks kvartaaliks finantseerimisallikate määramise õigsuse alusel. Kontrollitakse käibevahendite seisu plaanistatava kvartaali alguks, vastavust normatiividele ja juurdekasvu, mis on tarvilik kavatsetud tootmisprogrammi suurendamiseks. Sotsiaalkultuuriliste asutiste alal teostatakse eelmiste kvartaalide eelarve täitmise hinnangut, määratakse tegelikud kontingendid ja arendatud võrk.

Eelarvete täitmise kvartaaliplaanide kulusummad määratakse kindlaks järgmiselt: kulud rahvamajanduse finantseerimiseks — selle arenemisnäitajate järgi plaanistatavaks kvartaaliks; kulud sotsiaalkultuuriliste asutiste ülalpidamiseks — arvestades nii tegelikku võrku ja teenindavaid kontingente kui ka selle arengut eelseisvas kvartaalis; kulud valitsemisasutiste ülalpidamiseks — tegeliku võrgu kohaselt; muud kulud arvutatakse tarviduse ja tähtaegade järgi. Seejuures kulusummad kõigil juhtudel määratakse arvesse võttes kulutuste hooaegsust (kütte varumist, õpetajaile puhkeaja eest töötasu maksmist, koolihoonete remonti enne õppeaasta algust jt.), samuti kulusid, mis olid eelmistes kvartaaliplaanides ette nähtud ja ühel või teisel põhjusel jäänud õigeaegselt teostamata, mis on

siiski tingimata tarvilikud. Seega võetakse kvartaaliplaani kõik kulud, mis tegelikult esinevad plaanistatavas kvartaalis.

Kvartaali kulusummad ühes varemini teostatud kuludega võivad ületada aastasummade piire ainult tingimusel, et kindlaksmääratud korras oleksid kinnitatud lisaeelarvelised kulusummad.

Tulude eelarvete täitmise kvartaaliplaanides võetakse arvesse iga tuluallika summad, mis peavad laekuma plaanistatavas kvartaalis vastavalt maksete kindlaksmääratud tähtaegadele, samuti summad, mis eelmistel perioodidel ei laekunud (maksmatised).

Majandusorganisatsioonidelt saadavate summade arvutlused koostatakse nende tulude ja kulude kvartaalibilansside (finantsplaanide) ja riigimaksude ning — tulude eraldamiste alusel — vastavalt kõrgemalseisvate rahandusasutiste ülesandeile ja kindlaksmääratud eraldusprotsentidele. Kõik muud tulud määratakse eelarveliste aastasummade alusel, arvesse võttes eelmiste perioodide laekumisi ja kindlaksmääratud tähtaegu. Kvartaaliplaanide tuludena võetakse arvesse eelarvelised jäägid (nii kohalike eelarvete kui ka krediidikäsutajate jooksvail arveil) kvartaali alguks.

Eelarve täitmise kvartaaliplaani võetakse kokkuvõtete järele, kuid plaani bilanssi, lühiaegsete laenude laekumised ja tagastamised ja vastastikused arveldused kõrgemal- ning alamalseisvate eelarvetega.

Eelarvete täitmise kvartaaliplaanid koostatakse järgmise vormi järgi: tulude ala — iga allika järgi, kulude ala — iga majandusharu järgi:

Eelarve klassifikatsiooni jaotus	Tulude ja kulude nimetus	Määratud aastaks	Määratud aastaks ühes tehtud muudatustega	Loodetav täitmine aasta algusest kuni plaanistatava kvartaalini	Määratud plaanistatavaks kvartaaliks	Kokku poolaasta, 9 kuud, aasta

Peale selle koostab maakonna rahandusosakond alamalseisvate eelarvete finantseerimise plaani, mis näeb ette kas dotatsioonide ja toetuste andmist reguleerimisfondist või nende eelarvete tulude eraldamisi reguleerimisfondi. Ühtaegu maakonna

rahandusosakond määrab iga ametkonna, kes on maakonna eelarvel, ja alamalseisva eelarve töötasufondi.

Maakondade ja linnade eelarvete alal koostatakse samuti maakonna ja linna tööstuse poolt kogutavate summade jaotamise kvartaaliplaan. Selles plaanis maakondade ja linnade rahandusosakonnad näevad ette:

a) plaanistatavas kvartaalis tööstuse poolt kogutava üldsumma;

b) kogutavad summad, mis määratud elamu, kultuur-olustikuliseks ehitamiseks ja heakorraks (kuni 25%) peale summade, mis eraldatud selleks otstarbeks muudest allikatest;

c) kogutavad summad, mis suunatakse maakondlikku või vabariiklikku maakonna tööstuse arendamise fondi vastavalt maakonna täitevkomitee ja ENSV Ministrite Nõukogu määrustele;

d) kogutavad summad, mis juhitakse kapitaalkulutustena ettevõtete organiseerimiseks, kes valmistavad laiatarbekaupu ja toiduaineid kohalikust toorainest, samuti omade käibevahendite juurdekasvuks ja muudeks abinõudeks, mis ette nähtud maakonna või linna tööstuse finantsplaanis.

Kui maakonnas või linnas on asutatud mitu erialast tööstuskombinaati ja summasid on tarvis kanda ühelt teisele, siis rahandusosakonnad määravad maakonna või linna tööstuse summad, mis jaotatakse eelarvega.

Maakonna või linna eelarve täitmise kvartaaliplaani võetakse maakonna tööstuse poolt kogutud summad:

1) mis määratud elamu, kultuur-olustikuliseks ehitamiseks ja heakorraks;

2) mis suunatakse maakondlikku või vabariiklikku maakonna tööstuse arendamise fondi;

3) mis jaotatakse erialaste kombinaatide vahel;

4) mis laekuvad maakonna tööstuse arendamise maakondlikust või vabariiklikust fondist ja nende arvel teostatavad kulud.

Eelarve täitmise kvartaaliplaani esitab rahandusosakond kinnitamiseks täitevkomiteele hiljemalt plaanistatavale kvartaalile eelneva kuu 25. päevaks. Ühtaegu kvartaaliplaanidega kinnitavad täitevkomiteed kvartaali-töötasufondid plaanistatava eelarve arvel tegutsevate ametkondade ja iga alamalseisva eelarve järgi, alamalseisvate eelarvete finantseerimise

plaanid (eraldamised reguleerimisfondidesse ja neist antavad toetused, dotatsioonid, laenud) ja maakonna ning linna tööstuse poolt kogutud summade jaotamise plaanid. Eelarvete täitmise kvartaaliplaanide kinnitamisel võetakse vastu määrused, milles nähakse ette abinõud puuduste kõrvaldamiseks, mis on avastatud eelmiste perioodide eelarve täitmisel, tulude suurendamiseks ja kulude kokkuhoidlikumaks teostamiseks.

Täitevkomiteedele esitatavate eelarvete täitmise kvartaaliplaanide juurde, peale ülalnäidatud täitevkomiteede poolt kinnitatavate dokumentide, lisatakse põhjendustena ka: a) iga täitevkomitee osakonna majandusasutiste tulude ja kulude bilansid; b) kapitaaltööde ja mittelimiitsete kulutuste finantseerimise plaanid, näidates majandusasutiste üldsummad, assigneeringud eelarvest ja majandusasutiste omad vahendid; c) oma käibevahendite finantseerimise plaanid, näidates nende üldise juurdekasvu, eelarvest finantseerimise määrad ja omad vahendid; d) haridus- ja valitsemiskulude finantseerimise plaanid jaotusega täitevkomitee osakondade vahel; e) sotsiaalkultuuriliste asutiste võrgu ja kontingentide arvutlused.

Eelarvete täitmise kinnitatud kvartaaliplaanide aluseł koostavad rahandusosakonnad viie päeva jooksul ühes ametkondadega tulude ja kulude kvartaaliloendid, mis kujutavad endist eelarve täitmise kvartaaliplaani täieliku eelarvelise klassifikatsiooni järgi.

Kui eelarve täitmise kvartaaliplaani koostamise ajaks aasta-eelarve ei ole veel kinnitatud, siis kulud kvartaaliks määratakse lähtudes asutiste võrgust, mis siirdub uuele aastale, ja eelmise aasta normidest, kuid majandusorganisatsioonide finantseerimise, uute asutiste ja abinõude väljaarendamise määrad — vastavalt eelolevale rahvamajanduse kvartaaliplaanile.

Eelarvete täitmise plaanistamisel on kohuseks katta kõik kulud loodetavate tuludega. Kui laekumise või vahendite kulutamise hooaegsuse tõttu tekib ajutine kassaline puudujääk plaanis ja seda ei ole võimalik tasakaalustada, siis täitevkomiteed võivad nõutada lühiaegset laenu kõrgemalseisvast kohalikust eelarvest. Juhul, kui öeldakse ära või antakse seda vähemal määral kui küsitud, tuleb plaan uuesti läbi vaadata sellise arvestusega, et kulud oleksid tuludega täiesti kaetud.

Kui eelarve täitmisel selgub, et tulud ei laeku täielikult ja

puuduvat summat ei ole võimalik katta kulude kokkuhoiuga, siis teevad rahandusosakonnad ettepanekud täitevkomiteedele selle summa võrra kvartaaliplaani kulusid vähendada.

Kvartaaliplaanis summade otstarbe muutmist täitevkomitee osakondade (osade) ja majandusalade (peatükkide) vahel võib teha ainult täitevkomitee loal. Maakonna rahandusosakonna loal võivad täitevkomitee osakonnad tarviduse korral eelarve täitmise kvartaaliplaani piirides suurendada oma eelarve ühtede jaotuste (paragrahvide ja artiklite) kulusummasid teiste vähendamise arvel.

Alamalseisvate eelarvete täitmise juhtimine lasub kõrgemalseisvatel riigi valitsemisasutistel. Seepärast maakonna rahandusosakonnad on kohustatud koostama kõigi maakonna (linnade, asulate, valdade) eelarvete täitmise kvartaaliplaanid. Sellised plaanid on dotatsioonide, eralduste ja reguleerimisfondidest saadavate toetuste kalendaarse jaotamise ning kassaliste puudujääkide katteks lühiaegsete laenude võimaldamise aluseks.

Need plaanid töötab maakonna rahandusosakond läbi rahvamajanduse kvartaaliplaanide, aasta-eelarvete ja aasta algusest möödunud aja eelarvete täitmise aruannete alusel, ilma et kohtadelt nõuaks mingisuguseid materjale. Alamalseisvailt täitevkomiteedelt võidakse nõuda ainult nende nõukogude eelarvete täitmise kvartaaliplaanide kavasid, kelle aasta-eelarve näeb ette dotatsioone või toetusi ja eraldusi reguleerimisfondist või mille järgi küsitakse lühiaegseid laene.

Eelarvete täitmise kinnitatud plaanid esitatakse ühes lisadega hiljemalt kvartaali esimese kuu 15. päevaks kõrgemalseisvale rahandusasutisele, kes vaatab need läbi järelevalve korras (kas need vastavad rahvamajanduse plaanile, aasta-eelarvele, tootmisplaanide täitmisele, võrgu ja kontingentide seisule, ülesannetele tulude alal jne.). Peale juhatuste alamalseisvaile rahandusasutistele ja (asulate, valdade) täitevkomiteedele esinevad rahandusasutised vajaduse korral maakonna täitevkomitees ettepanekuga peatada või tühistada ühes või teises osas alamalseisvate täitevkomiteede otsused eelarvete täitmise kvartaaliplaanide asjas. [1])

[1]) NSVL Rahanduse RK juhend 22. juulist 1944. a. nr. 390. „Vabariiklike ja kohalike eelarvete täitmise kvartaaliplaanide koostamise korrast."

Esitatust nähtub, et kvartaalne plaanistamine nõuab majanduse ja selles toimuvate muutuste: tootmiskavade täitmise, tootmiskulude omahinna alandamise ja kogutavate summade suurendamise ülesannete täitmise, käibevahendite muutmise pidevat ja põhjalikku uurimist; sotsiaalkultuuriliste asutiste alal on tarvis uurida võrgu muutmist, teenindavate kontingentide muudatusi, kontrollida operatiivplaanide täitmist ja kulunormidest kinnipidamist. Kuid see nõuab ranget perioodiliste bilansside, raamatupidamise aruannete, tegevuse aruandluse, tulude ja kulude kvartaalibilansside, samuti alamalseisvate eelarvete täitmise kuu- ja kvartaaliaruannete ranget aruande-distsipliini ja pidevat analüüsi.

Seega on kõigi kindlaksmääratud aruannete õigeaegne saamine kohuslikuks tingimuseks, et eelarveliselt õieti finantseerida. Aruande-distsipliini rikkumise puhul võivad rahandusosakonnad kinni pidada täitevkomiteede osakondadele ja asutistele eelarveliste summade andmist (välja arvatud summad töötasudeks, stipendiumideks ja toitlustamiseks) kuni aruannete esitamiseni. Ühtlasi on nad kohustatud selgitama nende rikkumiste põhjusi ja tegema täitevkomiteedele ettepanekuid täitevkomiteede osakondades ja asutistes aruandluse kordaseadmiseks.

III peatükk.

MAAKONNA EELARVETE KASSALIST TÄITMIST TEOSTAVAD ASUTISED.

§ 1. Riigipanga osakonnad.

Kohalike eelarvete kassalist täitmist, — teiste sõnadega, eelarveliste summade vastuvõtmist, hoidmist ja kulutamist — teostatakse iga eelarve kassa ühtsuse alusel.

Iga eelarve tulud koondatakse täielikult ühele jooksvale arvele kassaasutises, kes täidab eelarvet. Sellelt arvelt teostatakse ka kõik rahalised maksed eelarvelistele asutistele ja ettevõtteile. Asutistel, kelle korraldada on eelarveliste tulude üksikud allikad, ei ole õigust endi juures pidada ega kulutada laekuvaid summasid, vaid peavad need täielikult üle andma kassaasutisele, kes täidab eelarvet.

Ainult sel tingimusel on võimalik kindlustada kõigi eelarveliste summade täielikku ja ühtset arvestust ja jaotada laekuvaid summasid vastavalt kulude plaanile.

Põhiasutisteks, kes teostavad eelarvete kassalist täitmist, on Riigipanga asutised. Ainult mõnes suuremas linnas (Moskva, Leningrad, Sverdlovsk jt.) teevad seda tööd kommunaalpangad NSVL Rahandusministeeriumi igakordsel loal. Kapitaalkulutusi kohalikest eelarveist finantseerivad eripangad (Tööstus-, Põllumajandus-, Keskkommunaal- ja Kaubanduspank).

Riigipanga asutised täidavad kohalike eelarvete täitmisel järgmisi operatsioone:

1) võtavad vastu tulusid ja maksavad kulusid;

2) teostavad eraldamisi riigimaksudest ja -tuludest kohalikesse eelarveisse;

3) peavad kohalike eelarveliste summade arvestust;

4) esitavad rahandusasutistele perioodilisi eelarvete täitmise kassalisi aruandeid;

5) võtavad vastu asutiste erisummasid (summasid väljaspool eelarvet) ja deposiite ning maksavad neist summadest kulusid;

6) teostavad asutiste ja organisatsioonide töötasufondi kulutamise kontrolli.

Maakonna ja linna eelarvelised summad hoitakse Riigipangas rahandusosakondade jooksvail arveil, kuid asulate ja valdade nõukogude (kus ei ole rahandusosakondi) eelarvelised summad — nõukogude jooksvail arveil.

Kohalike eelarvete summad võetakse arvesse Riigipanga bilansis ühes kontos „Kohalike eelarvete summad", mille järgi pangaasutiste analüütilises arvestuses avatakse kontod: 1) iga eelarve summade konto; nende kontode järgi viiakse läbi kõik teatud eelarve tulude laekumised, selle arvel kõik kulud, mida teostavad rahandusosakonnad ja summade ülekanded selle eelarve järgi finantseeritavate asutiste jooksvaile arveile; 2) üksikute krediidikäsutajate kontod; 3) summade kontod õpetajaile töötasu maksmiseks.

Kohalike eelarvete kulusid maksavad Riigipanga asutised ainult vastava eelarve jooksval arvel olevate summade piirides. Kohalike eelarvete summade jooksva arve järgi Riigipank arvab juurde intressid, mis laekuvad vastavasse eelarvesse.

Kohaliku eelarve kassaliste operatsioonide täitmisel kont-

rollib Riigipank üldreeglina ainult seda, kas peetakse kinni makse- ja kuludokumentide vormistamise juhistest, samuti seda, kas on tegelikult vabasummasid kohalike eelarvete ja nende eelarveliste asutiste jooksvail arveil.

Töötasu summade nõudlemisel Riigipank kontrollib, kas asutisel on olemas kinnitatud töötasufond ja kas koosseisud ning töötasumäärad vastavad neile, mis rahandusasutised on registreerinud. Peale selle kontrollib kohapeal perioodiliselt selle fondi kulutamist eelarvelistes asutistes.

Kui kohaliku eelarve kassaline täitmine lasub kommunaalpangal, siis võtab ta vastu ainult kohalikke tulusid ja selle eelarve arvel tegutsevate asutiste mitte-eelarvelisi summasid, maksab kohalikust eelarvest ja mitte-eelarvelistest summadest kõik kulud, võtab arvesse kohalikud eelarvelised summad ja kontrollib kohalikust eelarvest finantseeritavate asutiste töötasufondi kulutamist.

Eraldused riigimaksudest ja -tuludest, mis laekuvad Riigipanga asutistesse, kantakse viimaste poolt kohalike eelarvete arvele ja kantakse rahandusosakonna korraldusel üle kommunaalpanka.

Riigipanga ja kohalike kommunaalpankade instrueerimine ja kontroll nende üle eelarvete kassalise täitmise alal lasub rahandusosakondadel. Nad peavad jälgima, kuidas täidetakse pankades eelarveliste summade vastuvõttu ja kulutamist, arvestamise süsteemi ning eelarve täitmise aruandlust.

Vastavalt sellele on rahandusosakondadel õigus Riigipanga asutistes kontrollida eelarveliste operatsioonide arvestust, maksnike arveilt eelarveisse maksete õigeaegset ülekandmist, riigimaksudest ja -tuludest kohalikesse eelarveisse eraldamise õigsust jm. Avastanud eelarve kassalise täitmise, arvestuse ja aruandluse rikkumisi, nõuavad rahandusasutised Riigipanga asutistelt viibimata nende rikkumiste kõrvaldamist.

§ 2. Valdade eelarvete kassaline täitmine.

Valla eelarvet täidab valla nõukogu ise. Valla nõukogu täitevkomitee täidab kõik kulude operatsioonid, kuid tulusid võtab vastu ainult kohalikelt varadelt ja ettevõtteilt, riigilõivu ja endamaksustamise alalt. Makse võtavad vastu rahandusosakonna maksuagendid. Eraldamisi riigimaksudest ja -tuludest

ja laekumisi kohalikest maksudest ülekandmiseks valdade eelarveisse teostavad Riigipanga kohalikud osakonnad, kes kannavad need valdade nõukogude jooksvaile arveile.

Linnaäärsed valdade nõukogud, samuti need, kes asuvad samas piirkonnas, kus on olemas Riigipanga asutised, annavad igapäev kõik oma tulud Riigipanga asutistesse, kes kannavad need valla nõukogu jooksvale arvele; kuludeks tarvilikud summad antakse arvelt välja ainult valla nõukogu tšeki vastu.

Muudele valdade nõukogudele on antud õigus jätta enese juurde jooksvaiks kuludeks sularaha summade piirides, mille määrab kindlaks iga valla nõukogu jaoks maakonna täitevkomitee vastavalt kohalikele oludele (nõukogu kaugus krediitasutisest, teede ja ühendusvahendite seisund, summade vajadus jne.). Kõik sularaha, mis on üle limiidi, peab valla nõukogu viivitamata kandma Riigipanga osakonda jooksvale arvele, seal aga, kus seda osakonda ei ole, kuid on olemas hoiukassa, — hoiukassasse. Kui aga valla nõukogu asetseb punktis, kus ei ole ei panga osakonda ega hoiukassat, siis ta hoiab sularaha oma valikul lähimas panga osakonnas või hoiukassas.

Igale valla nõukogule avatakse teda teenindavas Riigipanga asutises või hoiukassas kaks jooksvat arvet: üks — valla eelarve summade jaoks, teine — kõigi mitte-eelarveliste summade jaoks (nende endamaksustamissummade jaoks, mida ei võeta eelarvesse jt.).

Et kindlustada valdade nõukogude eelarvelist iseseisvust, siis NSVL RKN määrus 3. aug. 1935 („Külade nõukogude rahandustöö paremustamise abinõude kohta") nägi ette, et valdade nõukogude jooksvate arvete ainsaks käsutajaks on esimees või tema äraolekul isik, kes teda asendab.

Valdade nõukogude jooksvailt arveilt summade sundmahakirjutamist lubatakse ainult kohtuasutiste otsustel, samuti maakonna täitevkomitee eriotsustel järgnevail juhtudel, kui:

a) valla eelarvesse on ebaseaduslikult paigutatud summad, mis kuuluvad liidu, vabariiklikku ja kõrgemalseisvaisse kohalikesse eelarveisse;

b) valla nõukogu ei ole täitnud kohuseid kõrgemalseisvaist eelarveist saadud laenude kustutamiseks;

c) valla nõukogu ei ole täitnud kohuseid eelarve kinnitamisel kindlaksmääratud eraldamiste alal maakonna reguleerimisfondi;

d) maakonna täitevkomiteel on tarvis tasuda valla nõukogu eelarve arvel sotsiaalkultuuriliste asutiste töötajaile töötasu võlgnevus;

e) valla nõukogu ei maksa sotsiaalkindlustuse makseid.

Igal valla nõukogu jooksvalt arvelt summade sundmahakirjutamise juhul maakonna täitevkomitee otsuse kohaselt peab otsuses olema näidatud summad ja makse tähtajad, mis määratakse selliselt, et valla nõukogu jooksvale arvele jääks minimaalne summa kõige enam edasilükkamatute kulude katmiseks (näit. järjekordseks töötasu maksmiseks).

Valdade nõukogude arveilt summade sundmahakirjutamist kohtuotsuste põhjal teostavad Riigipanga asutised ja hoiukassad ainult pärast algtäitelehe või kohtu-käskotsuse ja maakonna rahandusosakonna juhataja korralduse saamist väljamõistetud summade mahakirjutamise tähtaegade kohta.

§ 3. Eelarvete kassalise täitmise abiaparaat.

Eelarvete kassalise täitmise abiaparaadiks on: hoiukassad; kommunaalpankade sissetulekukassad; maakondade rahandusosakondade maksuagendid; Sideministeeriumi asutised; erikassad.

Eelarvete kassalise täitmise alal lasuvad hoiukassadel: 1) elanikkonnalt riigi- ja kohalike maksude vastuvõtmine ja laekunud summade igapäevane edasiandmine Riigipanga asutistesse; 2) valdade eelarvete summade hoidmine jooksvail arveil ülalnäidatud juhtudel (§ 2.).

Kommunaalpankade sissetulekukassad võtavad linna elanikkonnalt vastu riigi- ja kohalikke makse ning kannavad igapäev saadud summad Riigipanga asutistesse.

Maakondade rahandusosakondade maksuagendid ja nende rahandusosakondade ülesandel arve-kassapidajad võtavad maa elanikkonnalt vastu riigi- ja kohalikke makse, riikliku sundkindlustuse makseid, rahandusasutiste poolt määratud trahve; samuti trahve ja makseid, mida võetakse rahvakohtute otsuste põhjal põllumajandussaaduste kohuslikuks tähtajaks mitteandmisel. Valdade nõukogude volinikelt võtavad agendid vastu nende poolt riigilaenude alal kogutud summad. Kaks korda nädalas kannavad agendid posti teel üle laekunud summad Riigipanga kohalikku osakonda; kui aga seda selles punktis ei

ole, siis mitte harvemini kui kord nädalas annavad nad ise need summad panka.

Sideministeeriumi asutised võtavad vastu riigi- ja kohalikke makse ja tulusid, mitte-eelarvelisi summasid ja deposiite posti ja telegraafi ülekande korras, mis aadressitakse panga asutistele, rahandusasutistele ja asutistele, kelle valitseda on tuluallikad. Sideministeeriumi asutiste kviitungeil on ülekannete vastuvõtu kohta sama jõud kui Riigipanga kviitungeilgi.

Asutiste juurde asutatakse erikassad, kellele valitsuse erimääruste või täitevkomiteede otsuste alusel on antud õigus koguda teatud liiki tulusid. Mingisuguseid muid tulusid need kassad vastu võtta ei tohi.

Kui erikassa asub samas asustatud punktis, kus Riigipanga osakondki või sideasutis, siis ta peab andma või üle kandma panka kogutud tulude kogusumma iga päev või hiljemalt järgmisel päeval. Juhul, kui teatud punktis ei ole ei Riigipanga filiaali ega sideasutist, siis annab kassa mitte harvemini kui üks kord dekaadis kõik laekunud summad panga osakonda või saadab need talle lähema sideasutise kaudu.

§ 4. Asutiste kassad.

Erikassadest tuleb eristada kassad, mis ENSV Rahandusministeeriumi loal asutatakse suuremates asutistes, kus on rohkesti töölisi ja teenistujaid ja on tarvis sageli anda avansse aruandvaile isikuile. Asutiste kassad määratakse eranditult järgmiste summade ajutiseks, mitte üle kolme päevaseks hoidmiseks: väljaandmata töötasud ja stipendiumid; aruandvaile isikuile väljaandmata avansid ja aruandvate isikute poolt makstavad avansside jäägid. Pärast kolmepäevase tähtaja möödumist makstakse kõik summad viibimata Riigipanga asutistesse.

IV peatükk.

MAAKONNA TULUDE EELARVETE TÄITMINE.

§ 1. Tulude eelarve täitmise organisatsioon.

Kohalike tulude eelarvet täidavad: riigi- ja kohalike maksude alal — rahandusasutised, riigilaenude paigutamise alal —

hoiukassad, riigimaksude ja -lõivude alal — asutised, kes neid vastu võtavad, mittemaksuliste tulude alal — riigiasutised ja -ettevõtted, kelle valitseda on nende tulude varad ja muud allikad.

Pärast eelarvete täitmise kvartaaliplaanide kinnitamist teatavad rahandusosakonnad tulude plaani, mis koostatud kõigi eelarveliste jaotuste kohaselt, ülesandena neile asutistele, kelle valitseda on vastavad tuluallikad.

Vastutus riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike organisatsioonide summade õigeaegse ja täieliku laekumise eest eelarvesse lasub maksnikel. Nad on kohustatud ise arvutama ja kandma neilt kuuluvad maksed eelarvesse (käibemaks, mittekaubaliste operatsioonide maks, kooperatiivide tulumaks, eraldamised kasumist jt.). Kodanikud kannavad maksed eelarvesse rahandus- ja muudelt asutistelt, kes valitsevad eelarvelisi tulusid, teatiste saamisel summa suuruse ja makse tähtaja kohta (välja arvatud töölised ja teenistujad, kellelt maksud peetakse kinni töötasu maksmisel).

Rahandusasutistel aga lasub eelarveliste tulude laekumise plaanistamine, elanikkonna riigi- ja kohalike maksude arvutamine ning sissenõudmine, kontroll selle üle, kas kõik asutised ja ettevõtted peavad kinni eelarve heaks tööliste ja teenistujate maksed ja kas kõik riiklikud, kooperatiivsed ja muud ühiskondlikud organisatsioonid ning ettevõtted on täitnud oma kohustused eelarve vastu (kas maksud on õieti arvutatud ja täielikult ning õigeaegselt sisse makstud), samuti abinõude tarvitusele võtmine sundsissenõudmiseks maksnikelt, kes ei ole neilt kuuluvaid makse kindlaksmääratud tähtajaks sisse maksnud.

Kõik eelarvelised tulud koondatakse Riigipanga kohalikku osakonda, kes võtab vastu tulusid: maksnikelt; maksuagentidelt; ülekannete järgi sideasutiste kaudu; erikassadelt; hoiukassadelt ja kommunaalpankade sissetulekukassadelt.

Riigipanga asutised kannavad vastuvõetud riigi- ja kohalikud tulusummad, samuti möödunud aasta maksmatised jooksva aasta vastavaisse eelarveisse. Seejuures laekumised Liidu eelarvesse ja ENSV vabariiklikku eelarvesse Riigipanga osakonnad jaotavad kehtiva tulude klassifikatsiooni kohaselt, mille NSVL Rahandusministeerium teatab Riigipanga valitsusele, viimane aga — kõigile oma asutistele. Kohalike eelarvete

alal Riigipanga asutised ei jaota tulusid vastu võttes neid eelarve klassifikatsiooni järgi; seda teevad rahandusosakonnad ja asutised, kes valitsevad üksikuid tuluallikaid.

Riigipanga asutised võtavad vastu tulusid olenemata sellest, millises NSVL rajoonis need seisnevad arvel. Riigitulud, mis kuuluvad täielikult (kui puuduvad eraldamised kohalikesse eelarveisse) Liidu eelarvesse või ENSV eelarvesse, kui need laekuvad viimase maa-alal, kantakse nimetatud eelarvesse nende laekumise kohal. Selliseist laekumistest saadab Riigipank vaid teatise asutisele, kes valitseb neid tulusid.

Riigitulud, mis kuuluvad teiste liiduvabariikide eelarveisse, samuti mis võetakse vastu ENSV teiste maakondade eest, kui neist tuleb eraldada kohalikesse eelarveisse, kannavad Riigipanga osakonnad üle tema vastavaisse filiaalidesse tingimusel, et laekunud summa ületaks 25 rbl. Kui iga sissemakstud summa on alla 25 rbl., siis see kantakse vastavasse eelarvesse laekumise koha järgi ja ärakiri maksearveldusest saadetakse ühtaegu rahandusosakonnale maksniku koormise koha järgi. Kui neist laekumistest tuleb eraldada kohalikesse eelarveisse, siis teostatakse see laekumise koha järgi protsentides, mis on kindlaks määratud antud eelarve jaoks, ja kantakse selle nõukogu kohaliku eelarve kontole, kelle maa-alal rahad laekusid.

Maksed, mis laekunud Riigipanka kandmiseks kohalikesse eelarveisse, mida täidavad teised Riigipanga asutised, kui need ületavad 25 rbl., kantakse üle neisse asutistesse tasuta, summad aga alla 25 rbl. kantakse selle nõukogu kohalikku eelarvesse, kelle maa-alal need laekusid.

Riigipanga asutised lisavad viivised juhul, kui makse toimub pärast kindlaksmääratud tähtaega, samuti jagavad laekunud summad maksmatiste, viiviste, trahvide ja järjekordsete maksete katteks. Kui maksnikule peale jooksvate maksete arvutatakse maksmatis ja trahv, siis laekunud summast kaetakse kõige enne möödunud aastate maksmatis ja selle viivis, siis jooksva aasta viitmakse ja selle viivis, siis trahv ja lõpuks jooksva aasta viitmatu makse.

Viivise määrad on järgmised: a) riiklikelt, kooperatiivseilt ja ühiskondlikelt organisatsioonidelt ning ettevõtteilt kõigi maksuliste ja mittemaksuliste maksete alal — 0,05% iga viitpäeva eest, kohalike maksude alal — 0,1%, b) kodanikelt — kõigi riigi- ja kohalike maksude alal — 0,2%, välja arvatud

vallaliste, üksikute ja vähelasteliste kodanike maksud ning üksiktalundite hobuste maksud, mille alal arvutatakse juurde 0,1%.

Viivis arvutatakse iga viitpäeva eest, alates makse tähtaja saabumisele järgnevast päevast kuni maksepäevani kaasaarvatult, maksniku arvelt ülekandmisel aga — kuni maksniku arveldus- või jooksvalt arvelt eelarve arvele ülekandmise päevani (viivis arvutatakse juurde tervetes rublades: 50 kop. ja rohkem võetakse rublana, kuid summa alla 50 kop. ei arvestata). Käsundeid maksnike arveilt summade ülekandmiseks eelarvesse peavad pangad täitma samal päeval, vastasel korral maksab pank eelarvele viivist 0,05% iga viitpäeva eest.

Maksekäsundis näidatakse, millisesse Riigipanga asutisse makstakse rahad, maksniku täpne nimetus, summa ja mille eest see makstakse.

Elanikkonna poolt raha maksmisel maksniku poolt esitatud maksuteatise või tema sõnade alusel pangaasutised koostavad maksearvelduse järgmise vormi järgi:

..... Riigipanga Osakond.

„....." ..... 194..... a.

Maksearveldus.

Kooskõlas .....
(millise rahanduse või muu asutise)

maksuteatisega nr. ..... võtta vastu sularaha maksmiseks .....
(maksu või tulu nimetus)

kodanikult .....

kelle aadress on .....

Möödunud aastate maksmatis	Viivis	Maksusumma	Kokku

Üldse ..... rbl. ..... kop.
(kirjatähi)

Kontrolör ..... Operatsionist .....

Arvelduses näidatud summa võttis vastu.

Kassapidaja .....

Kui summade laekumisel kassaasutistesse ei ole võimalik kindlaks määrata nende kuuluvust liidu, vabariiklikku või kohalikku eelarvesse, paigutatakse need ajutiselt liidu eelarvesse kontole „Selgitamata laekumised". Samale arvele kuuluvad ka liidueelarve ja ENSV vabariikliku eelarve vahel jaotatavad tulud, kui neid ei ole võimalik kanda vastavasse eelarvelise klassifikatsiooni jaotusse maksudokumendis vajalike rekvisiitide puudumise tõttu.

Kui summa kuuluvus kohalikku eelarvesse on kindlaks tehtud, kuid ei ole küllaldasi aluseid selle kandmiseks teatud kohaliku eelarve tulusse, siis kantakse see maakonna või linna eelarve jooksvale arvele, kandmata arvele „Selgitamata laekumised". Kui summade kuuluvus teatud kohalikku eelarvesse on selge, kuid ei ole andmeid selleks, et seda kanda ühte või teise allikasse, siis kantakse see vastava kohaliku eelarve jooksvale arvele.

NSVL Riigipanga Eesti Vabariikliku Kontori asutised on kohustatud kindlaks määrama selgitamata laekumiste kuuluvuse ühte või teise eelarvesse või eelarvelisse jaotusse, saates järelepärimise organisatsioonidele, kes need summad sisse maksnud. Summade kuuluvust teatud kohalikku eelarvesse või selle eelarvelisse jaotusse selgitavad rahandusosakonnad.

Töö lihtsustamise otstarbel kantakse selgitamata laekumised, kui iga üksik summa ei ületa 10 rbl. ja nende kuuluvus teatud eelarvesse ei tekita kahtlust, antud eelarve juhuslikesse tuludesse; kui aga on võimatu kindlaks teha, millisesse eelarvesse kuulub laekunud summa, siis kantakse see liidu eelarve juhuslikesse tuludesse.

Selgitamata summasid ei tohi kulutada; nende selgitamata laekumiste arvel hoidmise lõpptähtaeg on kolm kuud, kuid summadel, mis laekunud IV kvartaalis — 31. detsember. Pärast seda kantakse need vastava eelarve juhuslikesse tuludesse.

Kõigi maksete alal, mis laekuvad liidu, ENSV vabariiklikku või kohalikku eelarvesse (välja arvatud tulud, mis muude asutiste valitsemisel), rahandusasutised saavad hiljemalt laekumise päevale järgneval päeval pangalt teised eksemplarid maksedokumentidest (maksearvutlustest, maksekäsundeist). Teiste asutiste valitsemisel olevate tulude alal saadetakse maksukäsundite teised eksemplarid vastavaile asutistele. Nende dokumentide järgi kontrollivad rahandusosakonnad ja asutised

iga päev, kas pank on õieti kandnud maksed eelarvete üksikuisse liikidesse ja millistesse eelarvelise klassifikatsiooni jaotustesse ta on paigutanud liidu ja vabariikliku eelarve tulud. Vigade avastamise puhul teatavad rahandusosakonnad ja asutised sellest viibimata nende parandamiseks Riigipangale. Peale selle võrdlevad rahandus- ja muud asutised iga kuu Riigipanga osakonnaga tulude laekumise andmeid iga kuu esimeseks päevaks.

§ 2. Eraldamised riigituludest ja -maksudest kohalikesse eelarveisse.

Liidu, ENSV vabariikliku ja kohalike eelarvete vahel jaotamisele kuuluvate riigitulude ja -maksude laekunud summade jaotamist teostavad Riigipanga asutised.

Riigitulude ja -maksude jaotamisel liidu eelarve ja ENSV vabariikliku eelarve vahel rakendatakse jaotus: iga eelarve tuludesse kantakse laekunud tulust otseselt temale kuuluv osa.

Kuid ENSV vabariiklikust eelarvest kohalikesse eelarveisse kantakse riigitulud ja -maksud (põllumajandusmaks, käibemaks, riigilaenud, MTJ tulud jt.) eraldamise teel: esiteks kantakse laekunud summad täielikult ENSV vabariikliku eelarve tuludesse, siis osa, mis eraldatakse kohalikesse eelarveisse, kantakse ENSV vabariiklikku eelarvesse kuluna ja kohalikesse eelarveisse tuluna.

Oletame, et ENSV vabariiklikku eelarvesse kantakse 10% käibemaksu laekumistest, kuid maakonna eelarvesse — 2%. Kui maakonnas on laekunud 1000 rbl., siis 900 rbl. kantakse liidu eelarvesse ja 100 rbl. — vabariiklikku eelarvesse, edasi kantakse 20 rbl. vabariikliku eelarve kuludesse ja paigutatakse maakonna eelarve tuludesse.

Riigitulude ja -maksude osad, mis kantakse ENSV vabariiklikku eelarvesse, määrab kindlaks NSVL Ülemnõukogu NSVL riigieelarve kinnitamisel. Eraldamised riigituludest ja -maksudest kohalikesse eelarveisse määratakse kindlaks kas määrades, mis on rangelt kindlustatud kohalikele eelarveile, või protsentides, mis iga aasta kinnitab ENSV Ülemnõukogu iga maakonna eelarve jaoks tervikuna. Nende eraldamiste piirides määravad maakondade nõukogud kindlaks eraldamiste ulatuse iga eelarve jaoks seespool maakonda. Eraldusprotsentide diferentseering teostatakse liigvõtte vältimiseks arves-

tusega, et eralduste üldsumma kohalikesse eelarveisse maakonna alal ei ületaks keskmist normi, mis on kindlaks määratud tervikuna teatud territoriaalühiku jaoks.

Eraldamisi riigituludest ja -maksudest kohalikesse eelarveisse teostavad Riigipanga asutised tulude laekumise päeval ja saadavad viibimata eraldamiste arvelduse rahandusosakonnale. Riigipanga asutised esitavad iga kuu rahandusosakondadele teatised eraldamistest, mis kantud kohalikesse eelarveisse iga liiki riigituludest ja -maksudest; rahandusosakonnad jälgivad, kas eraldamised teostatakse õieti ja õigeaegselt, ning annavad Riigipanga asutistele eeskirju tarviliste paranduste tegemiseks.

Üksikute riigitulude ja -maksude mitmesuguste eraldusprotsentide rakendamisel üksikute maakonna- (maakondlikkude, linnade, asulate ja valdade) eelarvete jaoks reguleerivad Riigipanga asutised igapäev eraldamisi kuni kindlaksmääratud keskmise protsendini maakonna-eelarve jaoks tervikuna. Reguleerimine teostatakse igast riigitulust ja -maksust eraldamiste lõpptulemuste alusel üksikuisse (maakondliku, linna, asula, valla) eelarveisse, kusjuures iga tulusumma, mis eraldatud tervikuna maakonna jaoks alla keskmise protsendi määra, kantakse maakondlikku eelarvesse, kuid summad, mis eraldatud üle selle protsendi, võetakse maakondlikust eelarvest ja kantakse vabariiklikku eelarvesse.

Erieraldamisi maakondlikesse eelarveisse põllumajandussaaduste varumise käibemaksust teostavad Riigipanga maakondade osakonnad maakondade rahandusosakondade korraldusel üks kord kuus. Need eraldussummad määratakse rahandusasutiste poolt põllumajandussaadusi varuvate organisatsioonide kuuandmete järgi. Erieraldussummad kantakse liidu eelarve kuluna ENSV vabariikliku eelarve tuludesse ja siis paigutatakse selle eelarve kuluna kohalike eelarvete tuludesse.

Maakondade rahandusosakonnad on kohustatud teostama iga kuu põllumajandussaaduste varumise ja riiklike ostude aruandeliste andmete valikkontrolli. Nende ettepanekul teevad varumisorganisatsioonid parandusi valeandmeis, Riigipanga osakond aga — eraldamistes. Isikud, kes on süüdi ebaõigete teatiste esitamises ja Riigipanga osakonnale ebaseaduslike korralduste andmises liidu eelarveliste summade kandmiseks erieralduste arvele, võetakse kohtulikule vastutusele.

§ 3. Tulude tagastamine.

Kui maksnik on maksnud mingisuguse summa eelarvesse ebaõigelt või liigselt, siis kannab rahandusosakond selle maksniku muude maksmatiste katteks, maksmatiste puudumisel aga ja maksniku kirjalikul nõusolekul liigselt sissemakstud summa arvestatakse eelolevaiks makseiks. Kui aga selliseks arvestuseks nõusolekut ei anta, tagastatakse liigselt sissemakstud summa maksnikule. Kõik eelarvelised tulud, mis on kas rahandus- või muude asutiste valitsemisel, tagastavad ainult rahandusasutised.

Rahandusasutistele alluvad laekunud tulud tagastatakse või võetakse arvele maksnike kirjalike avaldiste kohaselt, millele juurde lisatud dokumendid, mis tõestavad rahade vastuvõttu (kviitungid, maksete arveldused) ja kinneldavad liigmakset. Teatised antakse rahandusasutisele, kes makse arvutanud, hiljemalt ühe aasta jooksul, sissemaksu päevast arvates. Teatisi kontrollib riigitulude vanem inspektor või vanem maksuinspektor, kelle otsused kinnitab maakonna või linna rahandusosakonna juhataja.

Kui liigmakse on määratud rahandusasutise enda poolt või riivab see maksuagentide poolt kogutud maaelanike makse, siis tagastatakse see maksnikule ilma kirjaliku avalduseta rahandusosakonna poolt koostatud liigmakse arvutluse kohaselt või maksuagendi õiendise järgi.

Maksete tagastamist tuludest, mis ei ole rahandusasutiste valitseda, teostab viimane asutiste otsuste järgi, kelle valitseda on teatud tulud.

Liigmaksete tagastamist ja arvelevõtmist teostavad Riigipanga asutised rahandusasutiste tšekkide järgi (nimeliste tšekkide järgi — tagastamisel kodanikele sularahas ja arveldustšekkide järgi — tagastatavate summade kandmisel organisatsioonide arveldusarveile ning liigmaksete arvelevõtmisel — maksmatiste või tulevaste maksete arvele). Maaelanikkonna liigmakseid võidakse tagastada ülekandega posti teel.

Liigselt saadud jooksva ja möödunud aastate tulude tagastamine toimub jooksvate tulude arvel selle eelarvelise jaotuse järgi, mille järgi oli arvestatud ebaõigelt laekunud summa. Kui selle jaotuse järgi ei ole küllalt summasid, siis lubatakse vastavas arves deebetsaldo, mis jääb ka aasta-aruandesse, kui

see aasta jooksul ei kattu laekumistega. Möödunud aastate tulude tagastamine, mida jooksva aasta eelarves pole ette nähtud, toimub eelarve kulude osa arvel eelarvelise erijaotuse järgi „Ebaõigelt laekunud tulude tagastamine".

Kui liigselt laekunud summa on jaotatud mitme eelarve vahel, siis asja tehniliseks lihtsustamiseks tagastatakse see iga eelarve summast protsentides, mis on kindlaks määratud jagamiseks tagastamise momendil, kuid mitte nende järgi, mis olid rakendamisel summa sissemaksmisel. Kohalikest tuludest tagastatavad summad kantakse maha kohalike eelarvete jooksvailt arveilt. Juhul, kui neil arveil puuduvad summad, toimub mahakirjutamine ENSV vabariikliku eelarve arvelt, tasudes selle summa edaspidi kohalikest eelarveist.

Valla eelarvesse kantud tuludest on tagastamise puhul summade mahakandmiseks nõutav valla nõukogu esimehe korraldus. Kui seda ei ole, tagastatakse summa ENSV vabariikliku eelarve summadest, millest teatatakse valla nõukogule ühes nõudega võlgneva summa tasumiseks.

Juhul, kui valla nõukogu ei ole tasunud seda summat ettenähtud tähtajaks, arvestades ka postil viibimise normaalaega, kannab maakonna rahandusosakond võlgneva summa maha valla nõukogu jooksvalt arvelt üldises korras — maakonna täitevkomitee otsuse kohaselt.

V peatükk.

MAAKONNA KULUDE EELARVETE TÄITMINE.

§ 1. Krediidikäsutajad.

Kõik maakondlike, linnade, asulate ja valdade eelarvete summad on vastavate töörahva saadikute nõukogude käsutada. Nende summade käsutamist, kooskõlas eelarve täitmise kinnitatud plaanidega, teostavad nõukogude nimel täitevkomiteede rahandusosakonnad, kuid valdade ja asulate nõukogudes — vahetult täitevkomiteed.

Kultuur- ja majandusliku ehitustöö juhtimine, riigikorra, seaduslikkuse ja kodanike õiguse kaitse — kõiki neid üles-

andeid, mis on kindlaks määratud NSVL konstitutsiooni § 97, teostavad nõukogud neile alluvate asutiste — täitevkomiteede, nende osakondade ja üksikute asutiste kaasabil. Seoses sellega peab nõukogude valitsemisasutistele võimaldatama tarvilikud rahasummad, ilma milleta ei saa täita neil lasuvaid ülesandeid. Seepärast on täitevkomiteede osakondadele (asulate ja valdade nõukogudes — täitevkomiteedele) antud õigus käsutada summasid, mis antud eelarvest majandusalade jaoks, asutistele aga — summasid, mis antud nende ülalpidamiseks ja nende poolt meetmete[1]) teostamiseks.

Summad, mis määratud kinnitatud eelarve järgi üksikuiks kuludeks, nimetatakse eelarvelisteks krediitideks. Kohaliku eelarve arvel ei tohi eelarvelistest summadest teha ühtegi kulu, kui ei ole tegelikult krediiti, mis võetud eelarvesse. Eelarvega kindlaksmääratud krediite peab kulutama ainult nendeks otsesteks vajadusteks ja otstarveteks, mis ette nähtud nõukogu poolt eelarve kinnitamisel vastavate eelarveliste jaotuste järgi. Eelarveliste summade kulutamisele ilma krediitideta või üle nende ja krediitide kasutamisele mitteotseseks otstarbeks vaadatakse kui kuriteole, mille eest süüdlased võetakse kohtulikule vastutusele.

Asutiste juhatajaid, kel on õigus käsutada eelarvelisi assigneeringuid, nimetatakse krediidikäsutajaiks. Krediidikäsutajad kohalike eelarvete alal jagunevad neile antud õiguste ulatuse järgi krediidipeakäsutajaiks (esimese järgu) ja kolmanda järgu krediidikäsutajaiks[2]).

Krediidipeakäsutajaiks on nõukogude osakondade juhatajad, valdade ja asulate nõukogudes aga — nende esimehed. Nad käsutavad eelarvelisi summasid, mis antud mitte ainult üritusiks, mida teostavad vahetult täitevkomiteede osakonnad (valdade, asulate täitevkomiteed), vaid ka kõigi neile alluvate asutiste ja ettevõtete kuludeks.

Krediidipeakäsutajad jaotavad allasutiste (kolmanda järgu krediidikäsutajate) vahel vastavalt nende kinnitatud alaeelarveile krediite ja eelarvelisi summasid, mis antakse nende krediitide katteks, rahandusasutiste loal paigutavad määratud pii-

---

[1]) meetmed = мероприятия.

[2]) Teise järgu krediidikäsutajad on ainult liidu eelarve ja liidu-vabariiklike eelarvete alal.

rides krediite ühest alaealarvelisest jaotusest teise, annavad krediite ühelt alamalseisvalt krediidikäsutajalt teisele.

Krediidipeakäsutajaile on antud õigus peatada krediitide avamist ja peatada alamalseisvaile krediidikäsutajaile juba avatud krediitide käiku, samuti peatada tšekkide lunastamist nende krediidikäsutajate jooksvailt arveilt juhtudel, kui viimased on rikkunud eelarvedistsipliini, ei ole õigeaegselt esitanud aruandeid, ei ole täitnud kõrgemalseisvate asutiste korraldusi ja ilmselt mitteotstarbekohaselt on kulutanud summasid. Krediidipeakäsutajail lasub vastutus õige, majanduslikult otstarbekohase ja õigeaegse krediitide ning rahaliste olemite jaotamise eest allasutiste vahel, määratud otstarbeks summade kulutamise eest nii enese kui ka alluvate krediidikäsutajate juures, eelarvedistsipliinist kinnipidamise eest, arvepidamise ja aruandluse korraldamise eest nii enese juures kui ka allasutistes, teostatud kulude kohta õigeaegse aruannete esitamise eest rahandusasutistele.

Kolmanda järgu krediidikäsutajaiks on asutiste juhatajad ja ametiisikud, kes saavad krediite peakäsutajailt ainult summade otseseks kulutamiseks asutiste vajaduste rahuldamiseks ja nende poolt teostatavaiks üritusiks. Nad on kohustatud kulutama summasid ainult neile avatud krediitide raamides, ja edasisi krediitide ülekandeid ei teosta. Kolmanda järgu krediidikäsutajad vastutavad eelarvedistsipliinist kinnipidamise eest, neile antud summade kulutamise eest määratud otstarbeks, õige ja täpse arvestuse pidamise eest ja aruannete õigeaegse esitamise eest.

Kolmanda järgu krediidikäsutajate õigused antakse asutiste juhatajaile maakondade või linnade täitevkomiteede otsustel, kui asutisel on tegelikult tunduv hulk rahandus-materiaalseid operatsioone ja tingimustel, mis kindlustavad arvestuse ja aruandluse õiget korraldamist.

Asutisi, kellele ei ole antud krediidikäsutaja-õigusi, finantseerib krediidipeakäsutaja otseselt kulude maksmise või aruandeliste avansside andmise teel. Tavaliselt finantseeritakse nii näiteks kõiki valdade ja asulate eelarvelisi asutisi. Suuremate asutiste juhatajaile nende hulgast võidakse anda krediidikäsutaja õigused valla või asula nõukogu poolt ainult maakonna rahandusosakonna loal.

§ 2. Krediitide avamine.

Eelarveliste summade saamise õigus ja nende kulutamine alaeelarvete järgi võimaldatakse krediidikäsutajaile ainult krediitide avamise momendist. Summade kulutamine, kuigi need on ette nähtud kinnitatud eelarveis, avatud krediitide puudumisel on jäme finants-distsipliini rikkumine. Krediitide avamine määrab kindlaks asutise kulude otstarbe ja piirid iga eelarvelise jaotuse järgi.

Eelarveline finantseerimine seisneb selles, et summad antakse mitte ainult meetmete plaani järgi, vaid selle plaani tegelikku täitmist (vastavalt asutiste võrgu ja neid teenindavate kontingentide seisule, tootmisprogrammi teostamisele jt.) ja varemini antud summade kasutamist mööda. Seepärast avatakse krediidid mitte korraga kogu aasta-assigneeringute summa ulatuses kinnitatud alaeelarve järgi, vaid osaviisi, kvartaalikaupa eelarve täitmise kvartaaliplaanide alusel, võttes arvesse krediidikäsutajate aruandelistel andmetel asutiste võrgu ja kontingentide seisu, nende tööplaanide täitmist, tegelikke rahasummasid asutiste käsutuses ja kauba-materiaalseid varusid.

Krediidid avatakse krediidipeakäsutajaile kulude jaotustabelitega, mida koostavad rahandusosakonnad kõigi eelarveliste jaotuste kohaselt. Need jaotustabelid kujutavad endast väljavõtet eelarve täitmise kvartaaliplaani loendist. Krediitide avamisel sotsiaalkultuurilisteks üritusteks koostatakse kaks jaotustabelit: alluvate asutiste kuludele ja üritustele, mida teostavad otseselt peakäsutajad, kuid krediitide avamisel valitsemiseks — üks jaotustabel, kuna kohalike eelarvete klassifikatsiooni järgi peatükis „Valitsemine“ nähakse ette ainult assigneerimine peakäsutaja asutiste ülalpidamiseks.

Kulude jaotustabelid koostavad rahandusasutised kahes eksemplaris: üks saadetakse peakäsutajale, teine jääb rahandusasutise raamatupidamisse avatud krediitide arvestamiseks. Kulude jaotustabeli jaoks on kindlaks määratud järgmine vorm:

Rahandus-
osakonna
stamp

Kellele .....
(krediidipeakäsutaja nimetus)

„.....“ ..... 194..... a.

Kulude jaotustabel nr.

..... maakondliku eelarve alal.

Maakonna Täitevkomitee poolt kinnitatud maakondliku eelarve täitmise ..... kvartaali plaani alusel on Teie käsutusse avatud krediite ..... osa järgi ..... kvartaaliks 194..... a. summas

.....
(numbrites ja kirjatähi)

Jaotustabeli teine pool pöördel.

Peatükid	§	Peatükkide ja § nimetus	Artiklid					
			1	2	3	4	jne.	Kokku
		Üldse:						

Maakonna Rahandusosakonna juhataja.

Pearaamatupidaja.

(Pitser).

Maakondades, kus maakonna rahandusosakonna raamatupidamine teenindab tsentraliseeritud korras muid maakonna osakondi, ei koostata kulude jaotustabeleid krediidipeakäsutajate jaoks; neid juhivad eelarve täitmise kinnitatud kvartaaliplaanid. Kulude jaotustabeleid ei koostata ka valdade eelarvete alal, kus krediidipeakäsutajaks on valla nõukogu esimees, kes finantseerib valla eelarvelisi asutisi kohaliku eelarve kuuplaani alusel.

Alluvate asutiste kuludeks avatud krediidid kannavad peakäsutajad üle (assigneerivad) neile asutistele krediitide avamise

eriteatiste saatmise teel, näidates summad ja eelarvelised jaotused järgmise vormi järgi:

Täitevkomitee
osakonna stamp

Kellele .....
„.....“ ..... 194..... a.

Teatis Nr. .....

krediitide avamise kohta .....
(Maakonna nimetus)
maakondliku eelarve alal.

Maakonna Täitevkomitee poolt kinnitatud maakondliku eelarve täitmise ..... kvartaali plaani alusel on Teie käsutusse avatud krediite ..... osa ..... peatüki järgi summas .....
(numbrites ja kirjatähi)

Erieeskirjad .....

(Teatise teine pool pöördel)

Artiklite nr.	Artiklite nimetus	§ nimetus §	§	§	jne.	Kokku
	Üldse					

Osakonna juhataja.

Pearaamatupidaja.

(Pitser)

Maakondades, kus täitevkomitee osakondade raamatupidamise arvestus on tsentraliseeritud maakonna rahandusosakonnas, saadab krediitide avamise teatised kolmanda järgu käsutajaile maakonna rahandusosakond.

Erijuhtudel võivad krediidipeakäsutajad avatud krediite kas täielikult või osaliselt tagasi võtta (kui näit. asutis pole täitnud plaani või on katkestanud mingisuguse ürituse teostamise). Krediitide tagasivõtmist teostavad peakäsutajad alluvale asutisele krediitide sulgemise teatise saatmise teel, näidates eel-

arvelise jaotuse ja summad (sama vormi järgi, nagu krediitide avamiselgi).

Iga kvartaali viimasel päeval sulgevad kõik krediidikäsutajad (nii kolmanda järgu kui ka peakäsutajad krediitide alal üritusiks, mida nad teostavad vahetult) iseseisvalt kvartaali jooksul kasutamata jäänud krediidid, keelates uues kvartaalis summade kulutamist krediitide arvel, mis avatud minevikus. Rahandusosakonnad vormistavad oma arvestuses kvartaalide viisi kasutamata krediitide sulgemise krediidikäsutajailt möödunud kvartaali eest aruannete saamisel.

§ 3. Summade kandmine krediidikäsutajate jooksvaile arveile.

Krediite avades peavad rahandusosakonnad kindlustama nende käsutajaile võimaluse Riigipanga osakonnast raha saamiseks niivõrra, kuivõrra viimane maksab kohalike eelarvete järgi kulusid ainult iga eelarve kohta olemasolevate summade piirides.

Vabasummade osastamine igale krediidikäsutajale teostatakse rahandusasutiste käsul üldeelarveliste summade jooksvalt arvelt krediitide ülekandmise teel samas panga osakonnas krediidikäsutajaile avatavaile jooksvaile arveile.

Eelarvelised summad kantakse üle krediidikäsutajate jooksvaile arveile eelarve-kassaliste kuuplaanide alusel, mille koostavad rahandusosakonnad ja valdade ning asulate nõukogude täitevkomiteed vastavalt eelarvete täitmise kinnitatud kassaplaanidele. Maakondlikus eelarves ettenähtud kulud, olenevalt tulude laekumise tähtaegadest ja summade kulutamisest, jaotavad rahandusosakonnad kvartaali kuude järgi ühes täitevkomiteede osakondadega, kuid valdade ja asulate eelarvete kulud — täitevkomiteed ühes asutiste juhatajatega.

Vastavalt eelarve täitmise kvartaaliplaanidele kindlaksmääratud kulusummad eelolevaks kuuks, mille katteks peab summad üle kandma krediidikäsutajate jooksvaile arveile, täpsustatakse tingimata alaeelarvete täitmise kuuaruandluse andmete järgi, arvestades asutiste tegelikku võrku ja kontingente, nende plaanitööde täitmist ja tegelikke rahasummade jääke ning kauba-materiaalseid varusid.

Eelarve-kassaliste kuuplaanide tulude osa koostatakse iga allika (osade ja paragrahvide) järgi, nende plaanide kulude osa

maakondlikus eelarves — täitevkomiteede osakondade (osade) järgi, valdade ja asulate eelarveis aga — iga asutise järgi.

Kuuplaani kulud ei tohi ületada samas kuus ettenähtud tulude laekumisi ühes eelarveliste summade jäägiga kuu alguks. Samal ajal tuleb eelolevaks kuuks tulude kasutamise plaanistamisel silmas pidada sama kvartaali järgnevate kuude tulusid ja kulusid selleks, et kindlustada edaspidi nende kuude kassaplaanide tasakaalustamist.

Eelarve-kassalise kuuplaani vorm:

Tulude osade ja paragrahvide või kulude osade nr.	Tulude või kulude nimetus	Summa

Eelarve-kassalise kuuplaani kinnitab kuu alguks rahandusosakonna juhataja või valla või asula nõukogu esimees ja teatab (vastavas osas) täitevkomitee osakondadele ning valla või asula eelarvelistele asutistele. Täitevkomitee osakonnad jaotavad neile määratud summad alluvate asutiste vahel ja teatavad neile osastatud summad.

Kui eelarve täitmise kvartaaliplaan ei ole aasta alguks kinnitatud, siis koostatakse eelarve-kassaplaan kvartaali esimeseks kuuks suuruses, mis määratud vastava täitevkomitee poolt, kusjuures see ei tohi ületada kolmandikku eelnenud kvartaali eelarve täitmise kuludest. Sel juhul krediidikäsutajad kulutavad saabuva kvartaali esimeses kuus summasid üldsumma piirides, mis ette nähtud igale krediidikäsutajale eelarve-kassalise kuuplaani järgi, kuid mitte üle kolmandiku krediitidest, mis avatud iga eelarvelise jaotuse järgi möödunud kvartaali jaoks.

Tehniliselt teostatakse summade ülekandmist krediidikäsutajate jooksvaile arveile järgmiselt:

Maakondlike eelarvete ja vabariikliku alluvusega linnade eelarvete alal krediidipeakäsutajaile avatakse kaks jooksvat arvet: „Asutise kulud" ja „Allasutiste kulud", kus võetakse arvesse summad asutiste ülalpidamiseks, kes ei ole krediidikäsutajad. Maakondlikule haridusosakonnale avatakse peale selle kolmas arve „Õpetajate töötasu" (vt. Eessõna).

Sellisel jooksvate arvete süsteemil on sihiks kõvendada kontrolli eelarveliste summade määratud otstarbeks kasutamise üle ja võtta võimalus kulutada krediidipeakäsutaja aparaadi ülalpidamiseks summasid, mis ette nähtud temale alluvate asutiste jaoks.

Igale kolmanda järgu krediidikäsutajale avatakse üks jooksev arve, kuhu rahandusosakond kannab summad krediidipeakäsutajate avalduste põhjal maakondliku või linna eelarve jooksvalt arvelt.

Maakonnas, kus rahandusosakond peab kõigi täitevkomitee osakondade arvestust, avatakse igaühele neist üks jooksev arve nii osakonna enese kui ka allasutiste ülalpidamise kulude maksmiseks, kelle juhatajad ei ole iseseisvad krediidikäsutajad. Sel puhul teostab kontrolli summade õige kasutamise üle maakonna rahandusosakonna raamatupidamine, kes kirjutab välja kõik tšekid.

Eelarvelised summad kantakse jooksvale arvele maakonna rahandusosakonna käsundi Riigipanga osakonda saatmise teel järgmise vormi järgi:

..... Riigipanga osakonnale.

„.....“ ..... 194..... a.

Käsund Nr .....

..... Rahandusosakond käsundab maha kirjutada ..... kohaliku eelarve ..... summade jooksvalt arvelt üldse ..... rbl. ja võrdne summa kanda allnimetatud krediidikäsutaja jooksvale arvele:

Krediitasutise nimetus	Jooksva arve nr.	Krediidikäsutajate nimetus	Summa

(Pitser)

Maakonna Rahandusosakonna juhataja

Pearaamatupidaja

Krediidikäsutajate jooksvaile arveile, välja arvatud rahandusosakonna poolt ülekantavad summad, võidakse kanda ainult summasid, mis lähevad krediitide uuenduseks sel aastal, mil need on välja antud (neile arveile muude summade, eriti tulude, kandmine pole lubatav). Erandiks on jooksvad arved, mis ava-

takse lasteaedadele ja -sõimedele. Neile arveile, välja arvatud nende ülalpidamiseks antavad summad, kantakse ka lastevanemailt laekuv maks, kuna lasteaedade ja -sõimede kulud teostatakse ühise eelarve järgi, mis sisaldavad eelarvelisi assigneeringuid ja lastevanemate summasid.

Summad kantakse krediidikäsutajate jooksvaile arveile ühtaegu eelarve-kassalise kuuplaani kinnitamisega. Kui aga kohaliku eelarve jooksva arve seisu tõttu see pole võimalik, siis kanne teostatakse olemi laekumist mööda, kuid mitte sagedamini 3—4 korda kuus, et mitte raskendada asutiste tööd ja mitte nõrgendada nende vastutust plaani täitmiseks summadega manööverdamise eest.

Õpetajaile töötasu õigeaegse maksmise kindlustamiseks on kindlaks määratud erikord selleks otstarbeks osastatavate summade ülekandmiseks haridusosakondade jooksvaile arveile [1]).

Töötasu õpetajaile tuleb haridusosakondadel maksta maakondlikes keskustes, linnades ja töölisasulais kaks korda kuus — iga kuu 1. ja 16. päeval, kuid maal üks kord — 20. päeval. Neiks tähtaegadeks kantakse haridusosakondade jooksvaile arveile „Õpetajate töötasu" summad maakondliku ja linna eelarve üldiselt jooksvalt arvelt järgmise korra järgi (vt. Eessõna):

Riigipanga osakonnad saavad maakondade ja vabariikliku alluvusega linnade haridusosakondadelt teatised summade kohta, mis on vajalikud õpetajaile nimetatud tähtaegadeks töötasude väljamaksmiseks. Teatistele lisatakse juurde rahandusosakonna käsundid vastavate summade ülekandmiseks maakondliku või linna eelarvest haridusosakondade arveile.

Teatised esitatakse järgmisteks tähtaegadeks: õpetajate jaoks koolides, mis asuvad maakondlikes keskustes, linnades

---

[1]) Õpetajaile töötasu maksmise korra kohta vt. NSVL RKN määrus 10. aprillist 1936. a. (LSKK 1936. a., nr. 19, art. 168), Vene NFSV Hariduse RK ja Rahanduse RK juhend 17. maist 1936. a., nr. 82/89 (Vene NFSV Rahanduse RK käskkirjade ja korralduste kogu 1937. a., nr. 1).

Õpetajaile töötasu maksmiseks summade kindlustamise kohta vt. NSVL Rahanduse RK kiri 31. detsembrist 1939. a. (NSVL Rahanduse RK käskkirjade ja juhendite kogu 1. k., lk. 79) ja Riigipanga kiri 29. märtsist 1938. a., nr. 5136 (Vene NFSV Rahanduse RK käskkirjade ja korralduste kogu 1937. a., nr. 12, lk. 1).

ja töölisasulais, iga kuu 5.—6. päevaks kuu esimese poole töötasu kohta, 20. päevaks — teise poole ja 10. päevaks — maakoolide õpetajate töötasu kohta.

Saanud teatised, kindlustab Riigipanga osakond summad maakondliku või linna eelarve jooksval arvel, kui aga need ei ole küllaldased, katkestab summade väljaandmise ja ülekandmise sellelt arvelt kuni vajalike summade laekumiseni. Võimaldatakse välja anda ja üle kanda ainult summasid, mis antakse laste- ja raviasutistele toitluskulude maksmiseks (neil juhtudel ülekande korraldustel peab olema märge summade otstarbe kohta ja vastava haridusosakonna või tervishoiu osakonna juhataja viisum).

Pärast vajaliku olemi kogumist ja hiljemalt 5 päeva enne töötasu maksmist kantakse vastavad summad haridusosakonna arvele, eelarvelisel arvel summad aga vabanevad keelust kuni järgmise tähtajani. Maakondliku või vabariikliku alluvusega linna eelarve jooksval arvel summade puudulikkusel õpetajaile töötasu ülekandmise tähtajaks kantakse haridusosakonna arvele kindlustatud summad edaspidi ühes saamata jäänud summade järgneva ülekandmisega.

§ 4. Majandusorganisatsioonide käibevahendite finantseerimine.

Majandusorganisatsioonidele jooksvaid arveid käibevahendite finantseerimiseks ei avata. Eelarvete täitmise plaanide ja majandusasutiste tootmisprogrammide täitmise andmete alusel kannavad rahandusosakonnad vastavad summad kohaliku eelarve jooksvalt arvelt otseselt majandusasutiste arveldusarveile. Teine eksemplar rahandusasutise käsundist pangale ülekande kohta saadetakse majandusasutisele teatise jaoks.

Majandusasutiste käibevahendeid täiendatakse eelarvest vastavalt tootmisprogrammi täitmisele ja pärast majandusasutise poolt raamatupidamise kuubilansside ja operatiivaruannete esitamist, mille järgi võiks määrata, et tal on tõesti toodangu kasv ja kaubamateriaalsete varude kogumine. Seepärast antakse eelarvelised summad käibevahendite täiendamiseks iga kuu kolmandiku võrra summast, mis on ette nähtud kvartaaliplaanis, kusjuures ühtaegu tehakse möödunud kuu aruandeliste andmete järgi uuestiarvutus: kui varemini antud summasid osutus vähem, kui oli tarvis vastavalt toodangu

tegelikule üldväljalaskele, siis puuduv summa antakse täiendavalt, liigselt antud summa aga võetakse arvesse.

Käibevahendite finantseerimisel teostavad rahandusosakonnad raamatupidamise aruandluse alusel kontrolli käibevahendite puutumatuse ja õige kasutamise üle majandusasutiste poolt, nende kiirema käibe (valmiskauba ja varude jääkide liikumise) üle, makse-arveldusdistsipliinist kinnipidamise (debitoorse-kreditoorse võlgnevuse) üle, samuti majandusasutiste poolt muude nende finantsplaanides ettenähtud ressursside kogumise üle, mis kindlustavad oma käibevahendite kasvu (kasumi kindelpassivate suurenemist).

Vastavalt sellele eelarvelisi summasid käibevahendite täienduseks ei anta neil juhtudel, kui majandusasutis ei ole esitanud bilanssi ega raamatupidamise aruannet viimaseks aruandepäevaks, kui selgub, et oma vabad käibevahendid ületavad kindlaksmääratud normatiivi või kauba-materiaalsete väärtuste summa on alla normatiivi, samuti käibevahendite ebaotstarbeliselt kasutamise ja tunduva debitoorse võlgnevuse puhul.

Käibevahendite andmine olenevalt tootmis- ja finantsplaanide täitmisest lubab rahandussüsteemil kontrollida rublaliselt majandusasutiste ja ettevõtete tegevust ja kõvendab nende huvi tootmis- ja saaduste minemi plaanide täitmises, majandus- ja finantsdistsipliini režiimist kinnipidamises.

§ 5. Kapitaalehituste finantseerimine.

Kapitaalehituste finantseerimist teostavad pikaaegsete mahutuste eripangad: tööstust — Tööstuspank, põllumajandust — Põllumajanduspank, kaubandust — Kaubanduspank ja elamukommunaalmajandust — Kesk-kommunaalpank. Koolide ja ravi-sanitaarasutiste ehituste finantseerimist teostab maal Põllumajanduspank. Kui maakonnas ei ole eripankade osakondi, siis teostavad kapitaalmahutuste finantseerimist eripankade ülesandel Riigipanga osakonnad. Pikaaegsete mahutuste eripankadel lasuvad ülesanded: 1) kontroll ehituseks antud summade otsese (määratud otstarbeks) kasutamise üle; 2) isemajanduse maksmapanek ehitustöödel; 3) ehituse odavdamine.

Eripankade kontrolli kindlustamise otstarbel kontsentree-

ritakse kõik kapitaalehituseks määratud summad täielikult eripankadesse ja kulutatakse ehitamiseks ainult nende kaudu.

Rahandusasutised kannavad eripankadesse assigneeringud, mis on ette nähtud eelarve täitmise kvartaaliplaanides, majandusasutised ja ettevõtted aga — amortisatsioonilised eraldused ja kasumi, mis on määratud kapitaalehitamiseks. Eripangad on kohustatud kontrollima kvartaaliplaanide järgi ettevõtete kindlaksmääratud omade summade laekumist. Kapitaalmahutuste ressursside täieliku koondamise kindlustuseks eripankadesse on kindlaks määratud, et rahandusasutiste kaudu nõutakse majandusasutistelt ja ettevõtteilt vastuvaidlematus korras sisse aruande bilansi järgi arvutatud, kuid mitteõigeaegselt eripankadesse kantud amortisatsioonilised, kasumi ja muud summad, mis määratud kapitaalehitamiseks.

Eripangad finantseerivad vaid neid ehitustöid, mis lubatud kindlaksmääratud korras ja millel on kinnitatud tehnilised projektid ja eelarved. Summad ehitusteks antakse iga objekti eelarvelise maksuse piirides, vastavalt finantseerimise kvartaaliplaanile, oma summade tegelikele sissemakseile ja eelarve järgi avatud krediitidele.

Hanke korras täidetavat ehitust finantseerib pank tellijate ja hankijate vahel sõlmitud lepingute järgi. Tellija teostab kontrolli ja tehnilist järelevalvet tööde mahu täitmise üle, kontrollib nende kvaliteeti vastavalt tehnilisele projektile ja eelarvele, teostab tööde vastuvõttu aktide järgi ja arveldusi hankijaga. Arved tasutakse igakuuliselt tegelikult täidetud tööde mahu eest vastuvõtuaktide järgi, mida koostavad tellija ja hankija tehtud tööde tehniliste mõõtmiste alusel. Tööd, mis täidetud esimeses ja teises dekaadis, tasub pank tellija poolt aktsepteeritud (vastuvõetud) hankija vahepealsete arvete järgi, vastuvõtuakte juurde lisamata, edaspidisel kuuarvete tasumisel antud summasid arvesse võttes.

Arve peab olema kirjutatud vastavalt eelarvele ja kindlaksmääratud normide ning hindade järgi. Juhul, kui hinnad on kõrgemad, pank arveid ei tasu, vaatamata tellija aktseptile. Peale arvete täidetud tööde eest tasub pank ka hankijate arved kohaleveetud ehitusmaterjalide eest.

Majanduslikul teel teostatavate ehituste finantseerimisel rakendatakse peamiselt sama kord. Hankijat asendab ehituse

(või kapitaalehituse osakonna) juhataja, kuid tellijat — ehitatava (teotseva) ettevõtte direktor. Raha saamiseks esitatakse pangale vastuvõtuaktid. Arveldused ehituse ja teotseva ettevõtte vahel teostatakse samadel alustel nagu tellija ja hankija vahelgi. Summasid antakse välja ainult ehitusplaani täitmist mööda.

Olulisemaks eripanga kohuseks on kontroll ehituseks antavate riigisummade kasutamise üle. Kontrolli sihiks on keelata ehitusi väljaspool plaani, ilma projektideta ja eelarveteta, finantseerimise limiitidest, ehitusnormidest ja materjalide hindadest range kinnipidamise teel, takistada ebamajanduslikult ja seadusevastaselt summade kulutamist, kindlustada antud summade kasutamist määratud otstarbeks.

Pank tasub arveid materjalide ja vooriveo eest riigihindade järgi, kuid seadistuse eest — hindade järgi, mis ette nähtud lepinguis ja hinnakirjades. Summad töötasuks antakse vaid raamatupidamise õiendise järgi tegelikult arvutatud töötasu kohta.

Ühes esialgse kontrolliga teostavad eripangad järelkontrolli ehituse finantseerimise üle — ettevõtete ja ehituste poolt esitatavate igakuuliste aruannete analüüsi ning kohal täidetud tööde kontrolli teel.

Eripankade kontorite juhatajail on õigus juhtudel, kui nad avastavad ehituse ebamajanduslikkuse (terava vastuolu summade kulutamise ja ehitusprogrammi täitmise vahel, käibevahendite ebaseadusliku kasutamise, finantsdistsipliini jämeda rikkumise), katkestada edaspidist finantseerimist kuni kõrgemalseisva majandusasutise otsuseni.

Krediidid kapitaalmahutusteks avatakse eripankades. Aasta- ja kvartaalifinantsplaanide ja eelarvete alusel koostavad krediidipeakäsutajad kapitaalmahutuste finantseerimise aasta- ja kvartaaliplaanid (jaotatult eelarvelise nomenklatuuri järgi ja näidates katteallikad). Ühes sellega sisaldavad finantseerimisplaanid käsundeid eripangale krediitide avamiseks krediidipeakäsutajale kapitaalmahutuste finantseerimiseks vastava eelarve järgi ja teatud summades. Need plaanid esitatakse rahandusosakonnale neljas eksemplaris järgmise vormi järgi:

Kapitaalmahutuste finantseerimise

plaan

..... kvartaaliks 194.... a.

..... maakondliku eelarve ..... osa .....

..... alal.

(Nr. ja nimetus)

Peatükid	§	Eelarveliste jaotuste nimetus	Kapitaaltööde maht	Katteallikad					
				Finantseerimine				Kokkuhoid majanduslikul teel teostatavate ehituste maksuse alandamisest	Siseressurssside mobiliseerimine
				Üldse	Maakondlik eelarve	Kasum	Amortisatsioon		

Rahandusosakond kontrollib, kas plaanis on õieti näidatud kapitaaltööde maht ja finantseerimise allikad, kas küsitud summad vastavad rahvamajanduse plaanile ja eelarvele, selle järel teeb loapealdise krediitide avamise kohta. Plaani üks eksemplar saadetakse eripanka täitmiseks, teine (kulude jaotustabeli asemel) saadetakse peakäsutajale teatamiseks krediidi avamise kohta, kaks eksemplari jääb rahandusasutisele.

Finantseerimise kvartaaliplaanide alusel avab pikaaegsete mahutuste pank peakäsutajale finantseerimise limiidi. Limiit avatakse ainult eelarveliste summade arvel finantseerimisplaanis ettenähtud katte piirides; omade summade arvel avatakse limiit katteallikaiks nende summade tegeliku laekumise piirides.

Kapitaalmahutuste kulude maksmiseks kannavad avatud krediitidest rahandusasutised eripankadele üle summad kohaliku eelarve üldolemist. Summade ülemineva jäägi kujundamiseks saavad eripangad normaalfinantseerimise jaoks avanssi, mis jääb nende käsutusse kogu aasta kestel. Avanss antakse 2. jaanuaril 6% ulatuses krediitidest, mis avatud esimese kvartaaliplaani järgi. Edaspidi avansi määr täpsustatakse iga kvartaali algul vastavalt kvartaaliks avatud krediidisummale. Peale avansi kannavad rahandusasutised eripankadele üle kvartaali iga kuu

1., 7., 13. ja 19. päeval ja esimese ning teise kuu 25. päeval summad 6% suuruses avatud krediitidest kapitaalmahutuste finantseerimise kvartaaliplaani järgi; kvartaali viimase kuu 25. päeval kantakse kvartaalikrediitidest ülejäänud 10%. Kokkuleppel pangaga võib summasid avada kolm korda kuus (1., 13. ja 19. päeval) või kaks korda (1. ja 19. päeval), väiksemal finantseerimisel aga — üks kord kuus.

Eripangad esitavad iga kuu rahandusosakondadele kapitaalmahutuste finantseerimise aruanded. Rahandusosakonnad kasutavad seda kontrolliks majandusasutiste omade summade eripankadesse laekumise plaani täitmise üle ja nende kui ka eelarveliste summade määratud otstarbeks kulutamise üle. Kui selgub, et möödunud kuus on pangale antud eelarvelisi summasid rohkem kui tarvis, siis lähemal ülekandel (iga kuu 19. päeval) võetakse liigsumma arvesse, kuid andmata osa, vastupidi, antakse juurde.

Igal eelarvelise assigneeringu ülekandmisel rahandusosakonnad võtavad arvesse summade väljavaliku möödunud nädala eest pankadelt saadava teatise järgi nende kasutamise kohta. Kui summade ülekandmist eripankadele teostatakse üks kord kuus, siis 2. jaanuaril kantakse üle kolmandik kvartaalisummast ja 25. jaanuaril — sama palju; edaspidi kantakse summad igal 25. kuupäeval igakuuliste aruandeliste andmete alusel nende kulutamise kohta. Summade ülekandmisel 19. jaanuaril teevad rahandusasutised arvutluse möödunud aasta eest esialgse panga aruandluse andmeil, lõpparvutluse aga — panga raamatupidamise aastaaruande saamisel.

Eelarveaasta möödumisel suletakse kapitaalmahutuste finantseerimise limiidid. Eelarve arvele kantakse vahe kogu väljaantud summa ja majandusasutiste omade summade arvel laekunud summa vahel. Kui majandusasutiste omade summade arvel laekunud summad ületavad väljaantud summasid, siis kantakse vahe eelarve tuludesse. Ühes aastaaruandega esitavad eripangad rahandusasutistele põhjalikud arveldused oma vahekordade kohta eelarvega.

§ 6. Lisaeelarved.

Kui aasta kestel tekivad edasilükkamatud vajadused, mida eelarves pole ette nähtud, või mis tingivad kulusid, mis ületavad määratud kulusummad, siis lubab seadusandlus nõukogudel

koostada lisaeelarveid. Neis on kohuslik ette näha kulude katteallikad. Selliseiks katteallikaiks võivad olla aasta jooksul ilmnenud uued tulud kui ka eelarves ettenähtud tulude ülelaekumised, samuti ettenähtud eelarveliste kulude kokkuhoid.

Üle eelarve laekunud tulusummad jäetakse täielikult nõukogude korraldusse, kui see ületamine ei olnud seadusandluse muudatuse tagajärjeks tuluallikate kohta pärast eelarve kinnitamist.

Laekumisi üle eelarve võivad nõukogud kulutada lisaeelarvete korras. Neid lubatakse koostada ainult tingimusel, et algeelarvesse võetud kulude finantseerimine oleks täielikult kindlustatud. Lisaeelarveid ei või aga koostada selliseile kuludele, mis on rangelt limiteeritud rahvamajanduse plaaniga ja eelarvega (kapitaalmahutused, töötasufondid, haldus-majanduslikud kulud).

Enne aasta lõppu eelarve tulude osa täitumise tulemused määratakse kindlaks ainult orienteerituina. Seepärast lubab seadusandlus üldreeglina kasutada tulude laekumisi üle eelarve mitte enne teist poolaastat, kui esimese poolaasta aruandeliste andmete järgi selgitatakse täpselt, et eelarve tulude osa täitumine kindlustab tingimata kogu aasta eelarveliste tulude ületuse.

Erandina sellest sättest NSVL RKN ja ÜK(b)P Keskkomitee määrus 7. jaanuarist 1941. a. (ürituste kohta laiatarbekaupade ja kohalikust toorainest toiduainete tootmise arendamiseks) annab kohalikele nõukogudele õiguse kasutada täielikult üle-eelarvelisi laekumisi ja kokkuhoidu eelarve järgi (välja arvatud assigneeringud rahvahariduseks ja tervishoiuks), mis selgunud eelarve täitmise kvartaali-aruannete alusel, uute ettevõtete organiseerimiseks, mis lasevad välja laiatarbekaupu ja kohalikust toorainest toiduaineid üle limiitide, mis kindlaks määratud kapitaaltööde plaanides. Vabariikliku alluvusega linnade ja maakondade täitevkomiteed võivad kulutada ehituseks ja iga ettevõtte organiseerimiseks kuni 50 tuh. rbl.

Lisaeelarveid koostavad rahandusosakonnad ja kinnitavad maakondade ja vabariikliku alluvusega linnade täitevkomiteed. Neid eelarveid tuleb rakendada äärmiselt edasilükkamatuil juhtudel ja ainult selleks, et kindlustada täielikult algeelarve täitmist ja meetmeid laiatarbekaupade ning kohalikust toorainest toiduainete tootmise arendamiseks.

VI peatükk.

MAAKONNA KULUDE EELARVETE TÄITMINE. KREDIITIDE KASUTAMISE KORD.

§ 1. Tšekid ja maksekäsundid.

Riigipanga asutised annavad eelarvelistele asutistele kuludeks raha pangavormiliste tšekkide järgi, mille koostab krediidikäsutaja.

Krediidid jagunevad nimelisteks, mida kasutatakse summade maksmisel otsestele kreeditoridele (asutistele, ettevõtteile ja isikuile, kes toimetavad kätte materiaalseid väärtusi ja täidavad mingisuguseid töid) ja avanssideks ning töötasuks raha andmisel, ja arveldustšekkideks — sularaha andmata summade ülekandmisel ühelt arvelt teisele.

Tšekk peab sisaldama järgmisi andmeid: tšekiandja nimetuse, daatumi ja väljaande koha, numbri, Riigipanga asutise nimetuse, kelle nimele tšekk koostatud, arve numbri, mille järgi teostatakse makse, summa, mis kuulub väljaandmisele (numbrites ja kirjatähi), asutise, kellele ja mille eest summa antakse (nimelistel tšekkidel) ja krediidikäsutaja ning raamatupidaja allkirja, samuti asutise pitseri. Arveldustšekis saaja asemel näidatakse, millisele arvele tuleb raha üle kanda. Saaja nimetus, maksesumma numbrites ja kirjatähi ning arve number kirjutatakse tindiga; parandusi ja kaapeid ei lubata. Allkirja ja pitseri proovid teatatakse õigeaegselt Riigipanga asutistele.

Tšekid, mis koostatud nende juhiste vastaselt, tunnustab pank mittemakselisteks ja tagastab esitajale.

Tšeki vorm | Konto nr .....

..... (Tšekiandja)

Tšeki nr. .... rbl. ..... kop.
(numbrites)

.....
(Riigipanga osakonna nimetus)

(Asutise pitser) | Makske .....
(Kellele, mille eest, summa kirjatähi)

Allkirjad.

Tšekid on kehtivad 10 päeva, välja arvatud väljaande päev: detsembri viimases dekaadis väljakirjutatud tšekkide kehtivus lõpeb 31. detsembril. Tšekiplanke annavad Riigipanga asutised krediidikäsutajate kirjalikul nõudmisel ja hoiavad kui väärtdokumente. Tšeki kadumise puhul isik, kes selle saanud, on kohustatud sellest viibimata teatama pangale ja asutisele, kes tšeki välja andnud. Duplikaat võidakse anda vaid sel juhul, kui pank annab õiendise kaotsiläinud tšeki mittetasumise kohta.

Tšekid tunnustatakse kehtetuks ja tagastatakse esitajale: 1) kui tšekis esinevad parandused või kaaped; 2) kui tšekk on esitatud 10 päeva möödumisel väljaande päevast; 3) krediidikäsutaja jooksval arvel summade puudumisel; 4) kui tšekis puudub täpne arve nimetus, kust summa tuleb maha kirjutada; 5) kui allkirjad ja pitser tšekil ei ühti pangas olevate proovidega või tšeki number ei vasta asutisele antud tšekiplankide numeratsioonile.

Peale selle on kassadokumendiks, mille alusel kulutatakse eelarvelisi summasid, maksekäsund ühelt arvelt teisele summade ülekandmiseks. Maksekäsundil on samad rekvisiidid mis arveldustšekilgi, ja seda rakendatakse siis, kui asutisele või ettevõttele väljamaksmisele kuuluvaist summadest peab teostama kinnipidamisi; neil juhtudel koostatakse tšekk väljamakstavaile summadele, maha arvates kinnipidamised, ja maksekäsund kinnipeetud summa vastavaile arveile ülekandmiseks. Näit. töötasu summade andmisel asutis koostab ühtaegu tšekiga töötasu saamiseks maksekäsundid töölistelt ja teenistujailt kinnipeetud maksude eelarve arvele ja sotsiaalkindlustuse maksete ametiühingu arvele ülekandmise kohta.

(Maksja nimetus)

Operatsionist nr.

Operatsioonide liik nr. 1

Riigipanga O/K.

Daatum. Makse käsund Nr.

Kandke meie arveldus-jooksvalt arvelt Teie juures saaja allnimetatud kontole

Deebet

Nr. (Maksja arve)

Kreedit.

Nr. (Saaja arve)

Kuhu: (Panga nimetus, kus peetakse saaja kontot)

Kellele: (Saaja nimetus)

Summa: (Kirjatähi)

Rbl. (Numbritega)

Mille eest

Viivised.

päeva eest rbl.

Kokku rbl.

Kantud maksja konto deebeti järgi.

Daatum

Kontrolör

Žurnalist

Operatsionist

(Pitser)

Allkirjad:

§ 2. Eelarveliste asutiste arveldused majandusorganisatsioonidega.

Eelarveliste asutiste arveldusi majandusorganisatsioonidega-hankijatega, kes asuvad väljaspool linna, muretsetud kaupade ja teenindamise eest summas 1000 rbl. ja rohkem teostab Riigipank inkassoks (raha saamiseks) saadud hankija maksenõuete, millele on kohuslik juurde lisada arved, faktuurid, tasumise teel; arvelduste puhul 250 rublast kuni 1000 rublani rakendatakse tšekke saatmiseks posti teel.

Samalinnaliste arvelduste puhul 100 rbl. piirides lubatakse

tasuda eranditult sularahas. Arveldused 100 rublast kuni 1000 rublani teostatakse hankija kokkuleppel ostjaga kas sularahas, arveldustšekkide või maksekäsunditega; 1000 rbl. ja rohkem aga — arveldustšekkide ja maksekäsunditega.

§ 3. Töötasu maksmise kord.

Töötasufondide kulutamisel on krediidikäsutajad kohustatud rangelt juhinduma kinnitatud koosseisudest ja tasumääradest. Eelarvelised asutised maksavad töötasu kaks korda kuus möödunud aja eest, detsembrikuu teise poole eest aga — järgneval aastal uue aasta krediitide arvel. Ainult õpetajad maal saavad töötasu üks kord kuus — 20. päeval (vt. Eessõna).

Summasid töötasuks tuleb nõuda Riigipangast täpses vastavuses tööliste ja teenistujate tegeliku koosseisuga, kinnitatud koosseisude, fondide ja tasumäärade piirides, mis registreeritud rahandusasutiste poolt. Pank annab summad välja ainult koosseisude ja töötasufondide registreerimiskaartide esitamisel. Töötasu saamisel kuu 2. poole eest esitavad eel arvelised asutised peale selle pangale teatise koosseisude, teenistujate tegeliku koosseisu ja arvutatud töötasufondi kohta järgmise vormi järgi:

..... Panga Osakonnale.

Teatis

raha saamiseks ..... töötasuks
(Asutise nimetus)

..... kuu ..... aasta eest.

Kulukonto nr .....

Jrk. nr.		Arvuline koosseis kuu lõpuks	Töötasufond kuus
1.	Rahandusasutise poolt ette nähtud . .		
2.	Vakantsed kohad rahandusasutise poolt registreeritud koosseisude järgi		
3.	Kuulub tegelikku koosseisu rahandusasutise poolt registreeritud koosseisu järgi		
4.	Peale selle kuulub puhkusele minejaile järgneva kuu töötasufondi arvel		
5.	Makstud eelmistel kuudel puhkusel olijaile käesoleva kuu töötasufondi arvel		
6.	Tuleb maha arvata maksudeks ja laenudeks		
7.	Saadud pangas käesoleva kuu töötasu arvel		
8.	Jääb saada sularahas käesoleva kuu lõpparve järgi		

Asutise juhataja

Pearaamatupidaja

Tarviduse puhul panga osakonnad kontrollivad teatises näidatud andmeid. Teadlikult valeandmete esitamise eest pangale võetakse asutiste juhatajad ja pearaamatupidajad kriminaalvastutusele.

Töölistele ja teenistujaile väljamaksmata töötasu summat võib hoida asutises mitte üle kolme päeva, peale seda kantakse see krediidiuuendusse.

Ühtaegu töötasu tšekiga on krediidikäsutajad kohustatud välja kirjutama maksekäsundid töötasust kinnipidamise ülekandmiseks vastavaile arveile. Töötasu saamisel esimese poolkuu eest kirjutavad välja maksekäsundid tulumaksu, samuti vallaliste, üksikute ja vähelasteliste kodanike maksu ülekandmiseks eelarve arvele ja hoiukassa arvele — summad, mis peetakse kinni riigilaenu tellimisel; töötasu saamisel teise poolkuu eest kirjutavad välja maksekäsundid sõjamaksu ülekandmiseks eelarve arvele, hoiukassa arvele — summad laenu tellimisest ja ametiühingu arvele — sotsiaalkindlustuse maksed. Tšekke töötasu maksmiseks maksekäsundeid esitamata pank tasumiseks vastu ei võta.

§ 4. Avansside andmine.

Kõik eelarveliste asutiste arveldused muude organisatsioonidega, ettevõtetega ja isikutega materjalide soetamise, teenindamise või täidetud tööde eest teostatakse Riigipanga asutiste kaudu summade ülekandmise või otseseile kreeditoridele sularahas maksmise teel. Üksnes juhul, kui on raske teha eeloleva kulu täpset arveldust või määrata, kes on otsene kreeditor, lubatakse anda eelarvelistest summadest aruandelisi summasid (avansse) alluvaile asutistele ja ametiisikuile.

Avansse antakse: a) operatsioonilisteks (ehitus-, varumisjt.) kuludeks — kaastöölistele, keda on käsundatud täitma töid, mida teostatakse majanduslikul teel või väljaspool Riigipanga asutiste asukohta; b) haldus-majandus-kuludeks — ametiisikuile, kes on kohustatud teostama neid kulusid; c) ametlike lähetuste kuludeks — lähetatavaile isikuile; d) eelarveliste asutiste ülalpidamiseks, kus juhatajaile ei ole antud kolmanda järgu krediidikäsutaja õigusi, — isikuile, kes seisvad asutiste ja ekspeditsioonide eesotsas.

Avansid operatsioonilisteks kuludeks ei tohi ületada 1000 rbl.

Suuremas ulatuses ja hooajaliste tööde puhul võib avansisummat suurendada asjaomaste asutiste kokkuleppel rahandusosakonnaga kuni $^1/_6$ kvartaali- ehk $^1/_2$ kuukrediitideni, mis on antud töid täitvate isikute käsutusse.

Avansinormid operatsioonilisteks kuludeks arvutatakse mitte ühele ametiisikule, vaid kogu krediidile teatud eelarvelise jaotuse järgi. Seepärast, kui mõne jaotuse järgi on juba antud avanssi kogu normi ulatuses, siis teisele avanssi enam ei või anda, kuni esimene pole esitanud avansi kulutamise aruannet.

Haldus-majanduskuludeks antakse avanssi maakondlikele ja neile vastavaile asutistele mitte üle 200 rbl. Tähtsuse poolest maakondlikust alamalseisvate asutiste ametiisikute jaoks ei või see tõusta üle 100 rbl. Neid norme lubatakse suurendada ainult krediidikäsutaja kokkuleppel rahandusasutistega.

Avansid eelarveliste asutiste ülalpidamiseks ei tohi tõusta üle kuuassigneeringute vastava eelarvelise jaotuse järgi.

Avansse ülalpidamiskuludeks lähetustel antakse lähetatule kuuluvate päeva-, korteri- ja sõidurahade ligikaudse arvutluse järgi, mis koostatud ametlike lähetuste juhiste alusel [1]).

---

[1]) Päevaraha makstakse 3% ulatuses töötasu normidest kuus, kuid mitte alla 5 rbl. ja mitte üle 26 rbl. päevas. Lähetustel, mis kestavad pidevalt ühes kohas üle 30 päeva, ja lähetustel maale makstakse päevaraha 1,5% kuutasu normist, kuid mitte alla 5 rbl. ja mitte üle 13 rbl.; lähetustel maakonna piirides, kus lähetatu alaliselt töötab, — 1% kuutasu normist, kuid mitte alla 5 rbl. ja mitte üle 10 rbl. Lähetuste puhul sellisesse kohta, kust ühendusolude ja töö iseloomu tõttu on võimalik iga päev tagasi tulla alalisse elukohta, päevarahasid ei maksta. Päevarahad arvutatakse lähetuse tegeliku päevade arvu järgi, kaasa arvates puhkepäevad; väljasõidu päev ja saabumise päev arvutatakse kokku üheks päevaks.

Lähetatule tasutakse eluruumi üürikulud (kui ruumi ei anta tasuta):

1) lähetustel Moskvasse, Leningradi ja Kiievisse — 10 rbl. päevas;

2) lähetustel liidu- ja autonoomsete vabariikide pealinnadesse, oblastite (kraide) keskustesse ja linnadesse, mis osastatud iseseisvaiks haldusüksusteks (vabariikliku alluvusega linnadesse) — 7 rbl.;

3) lähetustel mujale — 5 rbl.

Ex bibl. ... Tart.

Kui lähetatud esitavad riigiasutiste ja -ettevõtete tasutud arved, siis lubatakse ruumide üürid tasuda tegelike kulude kohaselt, kuid mitte üle 70, 60 ja 40% päevarahade normist, vastavalt kolmele mainitud rühmale. Lähetatu sõit raudteel tasutakse kõva vaguni pileti hinna järgi, veeteel — 2. klassi pileti hinna järgi, maanteel — olenevalt sellest, milline sõiduhind kuski on olemas, kohaliku võimu või asutise teatise alusel, kuhu lähetatu oli saadetud.

Isikud, kes saanud avansse, on vastutavad nende hoidmise, õige kasutamise (vastavalt määratud otstarbeks), avansside kulutamise aruannete õigeaegse esitamise ja kulutamata summade õigeaegse ülekandmise eest krediidi uuendamiseks. Kontroll avansside kasutamise korrast kinnipidamise üle on asutise juhataja ülesandeks.

Uut avanssi lubatakse ainult pärast eelmise avansi kulutamise aruande esitamist. Kui viimane pole õiendatud täielikult, antakse uut avanssi ainult erijuhtudel, kusjuures selle summa vähendatakse endise avansi õiendamata summa võrra. Seepärast avansi andmise tšeki teisele küljele tehakse pealkiri selle kohta, et avansisaaja on eelmise avansi aruande andnud või selle kohta, millises summas on aruanne antud.

Alates 16. detsembrist kuni aasta lõpuni katkestatakse avansside andmine, välja arvatud avansid lähetusteks ja toitmiskuludeks. Erijuhtudel antakse avansse sel ajavahemikul rahandusasutise loal, kes registreerib asutise haldus-majanduskulude eelarveid.

Isikud, kes saanud avansse, peavad esitama asutiste juhatajaile aruanded antud summade kulutamise kohta, juurde lisades dokumendid, mis tõestavad aruandeis näidatud väljaantud rahasummade õigsust. Avansi aruanded operatsioonilisteks, kantselei- ja majanduskuludeks esitatakse poolkuu jooksul, arvates avansi saamise päevast, avansi aruanded lähetusteks — hiljemalt kolme päeva jooksul, arvates tagasituleku päevast. Kui summade kulutamise olude tõttu on raske saada arveid kõigi kulude kohta, siis avansipidaja on vabastatud kuludokumentide esitamisest, millest igaüks ei ületa 10 rbl. Kulutamata summad tagastab avansipidaja hiljemalt kolme päeva jooksul, lähetuselt tagasitulekust arvates või avansi tähtaja lõppemisel.

Avansside kulutamise aruandeid kontrollivad arveasutised ja kinnitavad krediidikäsutajad.

Isikud, kes pole esitanud aruandeid ega tõendusdokumente ja kindlaksmääratud tähtajaks pole ära andnud avansside kulutamata jääke, võetakse distsiplinaar- ning vajalikel juhtudel ka kriminaalvastutusele.

§ 5. Summade ülekandmine.

Kui krediidikäsutajal on tarvis teostada arveldusi füüsilise või juriidilise isikuga, kes asub väljaspool Riigipanga asutise asukohta, kus sellel krediidikäsutajal on avatud jooksev arve, siis on tal õigus summa ülekandmiseks panga kaudu — tingimusel, et otsene kreeditor asub kohas, kus on pangaasutis, ja postiga — juhul, kui otsese kreeditori asukohas ei ole pangaasutist. Eelarvelised summad kantakse panga kaudu üle tasuta, kuid posti ja telegraafi kaudu — krediidikäsutaja arvel. Viimane kirjutab välja arveldustšeki (või maksekäsundi) ja saadab selle panka. Ülekande puhul posti või telegraafi teel aktsepteerib tšekid pank ja saadab tagasi krediidikäsutajale üleandmiseks sideasutistele.

Kui krediidikäsutajal on tarvis ühtaegu üle kanda mitmele asutisele või ametiisikule ühesugusteks kuludeks, siis koostab ta ühe üldise tšeki, lisab selle juurde erinimestiku näidates, kellele ja milline summa üle kantakse. Ühtaegu saadab käsutaja saajaile teatise ülekantud summade, nende otstarbe ja kulutamise tingimuste kohta.

§ 6. Krediitide uuendamine.

Nende summade, mida krediidikäsutajad on saanud eelarvest või mis on välja antud avansina, määratud otstarbeks kulutamata jäägid kantakse krediitide uuenduseks Riigipanga osakonda, kus peetakse käsutaja jooksvaid arveid.

Krediitide uuendamine seisneb selles, et Riigipanga asutis sissemakstud kulutamata eelarvelise summa võrra suurendab olemi jääki krediidikäsutaja jooksval arvel, kes oma arvestuses suurendab nii selle olemi kui ka vastavate krediitide jääki.

Krediite uuendatakse ainult sel juhul, kui summad on ära antud enne aasta lõppu ja makse saatekirjas on näidatud kõik tarvilikud andmed (eelarve, aasta, alaeelarve, käsutaja ja tema jooksva arve number). Summad, mis antud krediitide uuenduseks pärast eelarve-aasta möödumist või mille kuuluvust teatud krediidikäsutaja arvel pangal ei ole võimalik kindlaks määrata, kantakse eelarve tuludesse kui „mitmesugused laekumised".

Summasid krediitide uuenduseks võib anda igasse Riigi-

panga asutisse, kust nad kantakse tasuta üle sellesse Riigipanga osakonda, kust rahad olid saadud. Seejuures summasid alla 25 rbl., mis on laekunud teistes krediitasutistes, üle ei kanta, vaid kantakse laekumise kohal vastavalt selle eelarve tuludesse, kust finantseeritakse teatud käsutajat. Kõigi summade kohta, mis laekunud krediitide uuenduseks (selles ka alla 25 rbl.), saadavad Riigipanga asutised krediidikäsutajaile eksemplari makseavaldisest, mille järgi need on sisse makstud.

§ 7. Krediitide ümberpaigutamine.

Käsutajaile avatavaid krediite tuleb kulutada ranges vastavuses eelarveliste otstarvetega. Assigneeringute kasutamine, mis ette nähtud ühtedes eelarvelistes jaotustes, vajadusteks, mis arvesse võetud teistes jaotustes, või kuludeks, mida pole üldse võetud eelarvesse, on jäme eelarvedistsipliini rikkumine.

Erijuhtudel, kui eelarve täitmise protsessis on tarvis täpsustada eelarve kulude osa täitmise plaani ja muuta summade otstarvet, lubab seadusandlus nn. krediitide ümberpaigutamist, s. o. krediidisumma suurendamist ühe eelarvelise jaotuse järgi, kus assigneeringud pole küllaldased plaani täitmiseks, krediidi vähendamise arvel sama summa võrra teise jaotuse järgi, kust antavaid summasid võib vähendada asja kahjustamata.

Krediitide ümberpaigutamist osast ossa, peatükist peatükki ja paragrahvist paragrahvi teostatakse ainult täitevkomitee igakordse eriotsusega. Iga majandusharu ürituste põhiplaani rikkumise vältimiseks lubab Vene NFSV seadusandlus rajooni ja linnade eelarvete alal ümberpaigutamist ühest osast teise ainult erandina ja summas mitte üle 10% teatud osa krediidist.

Valdade nõukogude täitevkomiteed võivad krediite ümber paigutada ainult osa piirides.

Krediitide ümberpaigutamist artiklist artiklisse teostab krediidipeakäsutaja rahandusosakonna nõusolekul, kusjuures ei lubata ümberpaigutamist artikleist ja artikleisse „Töötasu", „Stipendiumid" ja „Kapitaalmahutused".

Selle korra rikkumise puhul peatavad rahandusasutised eelarveliste summade andmise kuni valesti kulutatud summade uuendamiseni, vastasel korral aga vähendavad finantseerimist vastava artikli järgi kogu ülekulutatud summa võrra. Isikud,

kes on süüdi töötasu, stipendiumide ja kapitaalmahutuste assigneeringute ebaotstarbelises kasutamises, võetakse kohtulikule vastutusele.

Krediitide ümberpaigutamine on operatsioon, mida rakendatakse äärmisel juhul eelarveliste ürituste plaani täitmiseks. Sage krediitide ümberpaigutamine annab tunnistust nõrgast eelarve-distsipliinist ja mitte küllalt täpsest eelarve koostamisest.

Kui eelarve (alaeelarve) täitmise protsessis tekib tarvidus muuta mitte aasta-eelarve (-alaeelarve) otstarbeid, vaid otstarvete ajutist (kuuks, kvartaaliks) suurendamist mõne eelarvelise jaotuse alal otstarvete vähendamise arvel teise jaotuse järgi sama summa võrra ja samaks ajavahemikuks, siis selline summade ümberjaotus kvartaali- või kuuplaani piirides tähendab ainult üksikute kululiikide teostamise tähtaja muutmist. Seepärast sellist liiki muudatusi krediidipeakäsutajad võivad teha kokkuleppel rahandusasutisega.

§ 8. Täitelehtede järgi sissenõudmise kord eelarvelistelt asutistelt.

Eelarvelistelt asutistelt sissenõudmine täitedokumentide (riikliku arbitraaži ja kohtuasutiste käskude, täitelehtede, asutiste korralduste, kellel on summade vastuvaidlematu sissenõudmise õigus, jt.) järgi, mis on antud riiklikele, kooperatiivseile ja muile ühiskondlikele ettevõtteile ning organisatsioonidele, samuti töötasu sissenõudmised teostatakse asutise eelarve assigneeringute arvel.

Kui täitedokumendi summa ületab 10 tuh. rbl., siis antakse see sissenõudmiseks rahandusosakonnale või valla nõukogule, olenevalt sellest, milline eelarve finantseerib asutist, kellelt teostatakse sissenõudmist. Rahandusosakond annab viie päeva jooksul pangale korralduse täitedokumendi tasumiseks ja näitab, milliselt krediidikäsutaja jooksvalt arvelt sissenõutav summa maha kirjutada. Valla nõukogu tasub samal tähtajal ise oma eelarvest täitedokumendid võlgniku arvel; vastasel korral teostatakse sissenõudmine täitedokumendi järgi maakonna täitevkomitee otsusel valla nõukogu jooksvalt arvelt mahakirjutamise teel.

Kui sissenõutav summa on alla 10 tuh. rbl., siis saadab nõudja täitelehe panga osakonda ja see tasutakse panga poolt võlgniku jooksva arve kõigist summadest (välja arvatud võlgnikule alluvate krediidikäsutajate summad). Kui summade jääk sel arvel ei kata kogu sissenõutavat summat, siis puuduva summa tasub pank järjekordsel summade laekumisel võlgnikule eelarve üldarvelt.

Samas korras teostab pank sissenõudmist, sõltumata summast, kui see pööratakse mitte-eelarveliste summade jooksvale arvele, samuti asutiste käskude põhjal, kellel on vastuvaidlematu sissenõudmise õigus.

§ 9. Arveldused kreeditoride ja deebitoridega ning debitoorse võlgnevuse mahakirjutamine.

Kõik käsutajad on kohustatud neile avatud krediitide piirides õigeaegselt teostama arveldusi neilt saadavate maksete alal (tööliste ja teenistujate töötasu, sotsiaalkindlustuse maksete ja korteriüüri alal, samuti maksete alal produktide, inventari, seadistuse ja materjalide muretsemise ja teenindamise ning tööde täitmise eest), vältides kreditoorse võlgnevuse tekkimist.

Sellise võlgnevuse olemasolu krediitide puudumise või vähesuse tõttu on eelarve-distsipliini rikkumine, kuna see tähendab omavolilist riigisummade kasutamist üle määrade, mis kindlaks määratud eelarvega. Kui aga võlgnevus tekkis seetõttu, et rahandusasutis ei kandnud õigeaegselt summasid käsutaja jooksvale arvele, peab viimane ühes rahandusosakonnaga tarvitusele võtma tähtajalised abinõud selle likvideerimiseks.

Eelarveliste asutiste debitoorne võlgnevus tekib sõltuvuses aruandeliste summade, avansside ja käsirahade andmisega riiklikele ja kooperatiivseile majandusasutistele. Neid avansse ja käsirahasid lubatakse anda ainult rahandusasutise loal, kes võtab arvesse asutise töö tingimusi ja rahalist seisukorda, kes annab või saab avanssi või käsiraha. Seejuures selle määr ei või ületada 20% eelarvelise asutise ja majandusasutise vahel sõlmitud lepingu kogusummast. Rahandusasutised määravad kindlaks avansi või käsiraha arvessevõtmise tähtajad; see peab olema täielikult kaetud lepingu kehtivuse tähtaja lõpuks, hiljemalt selle aasta 31. detsembril, mil see välja antakse.

Avansse hanke-ehitusorganisatsioonidele annavad krediidikäsutajad iseseisvalt pikaaegsete mahutuste pankade kaudu kuni 15% lepingu summast tasuks ehitusmaterjalide eest ja lõpetamata toimetuste kulude katteks.

Samuti iseseisvalt annavad krediidikäsutajad avansse sideministeeriumi asutistele tasudeks telegrammide ja linnade-vaheliste telefonikõnede eest.

Krediidikäsutajad on kohustatud tarvitusele võtma kõik abinõud kindlaksmääratud tähtaegade möödumisel debitoorse võlgnevuse sissenõudmiseks kuni hagi esitamiseni kohtuasutistele või riiklikule arbitraažile.

Debitoorse võlgnevuse mahakirjutamist eelarveliste asutiste arveilt lubatakse ainult täielikult lootusetu nõudmise puhul. Selle tunnustamise aluseks on: a) seaduslikult jõustunud kohtu või arbitraaži otsused asutise hagi rahuldamata jätmise kohta; b) kohtutäituri poolt tunnistatud võlgniku (juriidilise isiku) maksuvõimetus; d) õigekstunnistatud väljavõte perekonnaseisuaktidest võlgniku surma kohta või notariaalkontori või kohtu poolt teadmata kadunu surnuks tunnustamine, kui tal pole varandust; e) hagi aegumine.

Lootusetu võlgnevuse summa kirjutatakse maha krediidipeakäsutaja korraldusel, millest teatatakse rahandusasutisele, näidates mahakirjutamise alused, tarvitusele võetud abinõud võla sissenõudmiseks ja nende menutuse põhjused. Lootusetu võlgnevus krediidipeakäsutajate eelarvete alal kirjutatakse maha kokkuleppel rahandusasutisega.

VII peatükk.

ERISUMMADE EELARVETE TÄITMINE. DEPOSIIDID.

§ 1. Erisummad.

Erisummasid (summasid väljaspool riigieelarvet), mis kujundatud asutises vastavalt seadusandlusele, võib kulutada ainult kinnitatud eelarve järgi [1]).

[1]) Iga täitevkomitee osakonna erisummade koondeelarve vaatab läbi täitevkomitee ja kinnitab nõukogu ühtaegu riigieelarvega. Osakonna kinnitatud koondeelarve piirides kinnitab asutiste erisummade eelarved osakonna juhataja.

Erisummad hoitakse rahandusasutiste loal avatavail protsendilistel jooksvail arveil Riigipanga osakonnas, kes teostab eelarve kassalist täitmist. Reeglina avatakse igale asutisele üks jooksev arve kõigi tema erisummade jaoks. Eriarved üksikute erisummade liikide jaoks, kui on tarvilik nende iseseisev arvestus (sihtotstarbel), avavad asutised kokkuleppel rahandusasutiste ja Riigipanga osakonnaga.

Pank annab erisummasid välja ainult siis, kui nende summade käsutaja esitab õiendised eelarve kinnitamise kohta. Kui õiendisi pole esitatud, katkestab pank summade väljaandmise ja piirdub ainult tulude vastuvõtu ja arvestusega. Õiendisi krediidipeakäsutajate otsesel valitsemisel olevate erisummade eelarvete kinnitamise kohta annab rahandusosakond. Maakondliku alluvusega linnade, asulate ja valdade eelarveliste asutiste erisummade õiendisi annavad vastavalt nende nõukogud.

Erisummade kulutamiseks laiendatakse riigieelarve täitmise üldkord. Neid kasutatakse ranges vastavuses nende otstarbele, kinnitatud eelarvete ja jooksva arve vabasummade piirides; kui eelarveline limiit on kulutatud, katkestatakse summade väljaandmine viibimata. Erisummade ümberpaigutamine ühe liigi eelarvest teise liigi eelarvesse on keelatud, eelarve piirides aga ühest artiklist teise lubatakse rahandusasutise nõusolekul (ümberpaigutus artiklist „Töötasu" ja muudest artiklitest töötasu kulude suurendamiseks on keelatud).

Kui erisummade eelarve järgi ei ole küllalt tulusid, siis on asutis kohustatud vähendama kulusid puuduva summa võrra. Kui tulud ületavad kulusid ja asutis tunnustab tarvilikuks kasutada summade jääki lisakuludeks samal aastal, siis ta koostab tulude ja kulude lisaeelarve, mis kinnitatakse samuti nagu algeelarvegi.

Erisummade eelarve kehtivus lõpeb eelarve-aasta viimasel päeval. Nende jääk, mis on kujunenud eelarve-aasta lõpuks, võetakse järgneva aasta erisummade eelarve tulude ossa, kui ei ole ette nähtud muud otstarvet NSV Liidu Valitsuse või Eesti NSV Valitsuse määrusega või täitevkomitee otsusega.

Asutis, kellel on erisummasid, on kohustatud pidama tulude ja kulude arvestust, samuti esitama rahandusosakonnale perioodilisi aruandeid.

§ 2. Deposiidid.

Erisummadest tuleb eristada summad, mis laekuvad ajutiselt eelarveliste asutiste korraldusse ja edaspidi tagastatakse või antakse üle kuuluvuse järgi (edised, lahendamata kohtuasjade summad jt.). Selliseid summasid nimetatakse *depositiideks*. Asutised on kohustatud hoidma deposiitsummad protsendita jooksvail arveil, mis avatakse rahandusosakonna loal krediitasutistes, kust nad saavad eelarvelisi summasid oma kuludeks. Deposiitsummasid, mis kuuluvad üleandmisele kodanikele, hoitakse 3 aastat, mis kuuluvad üleandmisele riiklikele ettevõtteile, kooperatiivseile ja muile ühiskondlikele organisatsioonidele — $1^1/_2$ aastat, eelarvelistele asutistele aga — selle aasta 31. detsembrini, millal need sisse makstud. Summade, mis laekunud deposiiti lahendamata kohtuasjade alal, hoiutähtaeg on selle aasta 31. detsember, millal oli vastu võetud kohtuotsus.

Pärast tähtaja möödumist kantakse nõudmata deposiidid nende käsutajate eeskirjade kohaselt eelarve tuludesse. Deposiitsummade täielik arvestus, vastutus nende õige ja otseseks otstarbeks väljaandmise ning eelarvesse ülekandmise tähtaegadest kinnipidamise eest lasub deposiidikäsutajal.

VIII peatükk.

EELARVETE LÕPETAMINE JA NENDE TÄITMISE ARUANDLUS.

§ 1. Eelarvete lõpetamine.

Kulutusi eelarve krediitide arvel tehakse kuni 31. detsembrini. Siis suletakse kõik kulutamata jäänud krediidid ja 1. jaanuarist antakse eelarvelisi summasid vaid uue eelarve assigneeringuist, millisesse eelarvesse kantakse ka kõik tulud, mis laekuvad pärast 31. detsembrit. Aasta viimasel päeval kassaasutised, kes täidavad kohalikke eelarveid, kannavad summade jäägid krediidikäsutajate jooksvailt arveilt käesoleva eelarve summade jooksvale arvele. Sinna kannavad eripangad ka kapitaalehituste kasutamata eelarveliste summade jäägid.

Eelarvelistest krediitidest avansside andmine lõpetatakse 16. detsembril ja edaspidi lubatakse erandjuhtudel ainult rahandusosakonna loal.

Krediidikäsutajad on kohustatud 31. detsembriks lõpetama kõik arveldused kreeditoridega käesoleva aasta operatsioonide alal. Õiendamata jäänud võlgnevus (tasumata arved, maksmata töötasu jt.) kaetakse uuest eelarvest, kuhu kantakse ka kõik möödunud aasta tulud, mis laekunud pärast 1. jaanuari. Selgitamata tulud kannab pank aasta lõpul eelarvesse.

Hiljemalt 31. detsembril on kõik asutised ja ametiisikud kohustatud andma Riigipanga filiaalidesse krediitide uuendamiseks möödunud aastal krediitidest saadud avansside kulutamata jäägid. Uuendatud krediidid suletakse siis samas korras, nagu muudki kasutamata krediitide jäägid. Lähetatud isikuile ja ekspeditsioonidele antud avansside jäägid, kui nad on tagasi tulnud pärast 31. detsembrit, kantakse panka kolme päeva jooksul pärast nende tagasitulekut ja kantakse eelarve tuludesse.

Aasta lõpuks viiakse lõpule kõik eelarvete vastastikused arveldused saadud ja antud laenude ning fondide reguleerimise alal, nende arvelduste järgi ei tohi jääda mingisuguseid summasid, mis kantakse üle järgmisse aastasse.

§ 2. Maakonna kohalike eelarvete täitmise aruandluse organisatsiooni alused.

Kõik krediidikäsutajad esitavad rahandusosakondadele igakuulised aruanded ja raamatupidamise aastaaruande. Nende perioodiline aruandlus sisaldab andmeid nii eelarveliste kui ka erisummade laekumise ja kulutamise kohta, samuti põhiandmeid menetlusplaani (võrgu, koosseisude, kontingentide jt.) täitmise kohta.

Kolmanda järgu krediidikäsutajad esitavad aruanded peakäsutajaile, viimased aga — rahandusosakonnale. Tema saab ka kuuaruanded eripankadelt kapitaalmahutuste finantseerimise kohta. Krediidikäsutajate ja eripankade aruannete alusel peavad rahandusasutised kohaliku eelarve kulude arvestust. Tulud nad võtavad arvesse eelarve jooksva arve igapäevaste panga väljavõtete ja nende juurde lisatud tuludokumentide alusel, samuti nende asutiste kuuaruannete järgi, kes valitsevad tuluallikaid.

Rahandussüsteemi ees seisab ülesanne — kindlustada kõigis rahvamajanduse, sotsiaalkultuurilise ehituse ja valitsemisharudes kinnipidamist rangemast finants-distsipliinist ning kokkuhoiu režiimist, summade kulutamist otseses sõltuvuses tootmis- ja finantsplaanide ning kohustuste täitmisest riigi ees. Seepärast peavad rahandusasutised organiseerima aktiivset kontrolli, mis hõlmaks kõik eelarve ja finantsplaanide täitmise otsustavad alad.

Eelarvete ja finantsplaanide täitmise operatiivkontrolli üheks põhilisemaks meetodiks on eelarveliste ja majandusasutiste poolt rahandusasutistele esitatavate perioodiliste aruannete ja bilansside andmete ümbertöötamine ning analüüs. Sel ümbertöötamisel teostavad rahandusasutised aruannete näitajate omaduslikku hinnet nende võrdlemise teel plaani ülesannetega ja selgitavad välja majanduslikud ja organisatsioonilised põhjused, mis tingivad ühe või teise põike kindlaksmääratud plaaniülesannetest.

Ühes jooksva aruande laialise kasutamisega teostavad rahandusasutised kontrolli eelarvete ja finantsplaanide täitmise üle asutiste raamatupidamise aastaaruannete ja majandusasutiste bilansside detailse läbitöötamise ning analüüsi teel. Sellise kontrolli tulemusena rahandusasutised töötavad ja viivad läbi operatiivmeetmed asutiste ja ettevõtete finantsmajanduses esinevate puuduste kõrvaldamiseks, tehes vajaduse korral täitevkomiteedele esitisi ja ettepanekuid. Seepärast on eelarveliste ja majandusasutiste aruande-distsipliini igakülgne kõvendamine üks tähtsamaid rahandusasutiste ülesandeid.

Eripankade ja krediidikäsutajate aruandluse alusel koostavad rahandusasutised kohalike eelarvete täitmise perioodilise koondaruande ning aasta-aruanded. Nad esitavad iga kuu oma kõrgemalseisvaile asutistele tulude ja kulude telegraafilised lühiaruanded. Valdade nõukogud koostavad kuuaruanded kõigi eelarveliste jaotuste järgi ja esitavad maakonna rahandusosakonnale. Maakonna rahandusosakonnad koostavad igas kvartaalis kogu maakonna üldkoondaruanded ja esitavad need rahandusministeeriumile.

Need aruanded koostatakse klassifikatsiooni osade ja peatükkide järgi, osastades tähtsamad paragrahvid ning artiklid. Peale eelarveliste ja erisummade laekumis- ja kuluandmete sisaldavad need andmeid asutiste võrgu, koosseisude ning kon-

tingentide seisu kohta. Aruannete aluseks peab võtma krediidipeakäsutajate ja eripankade kvartaaliaruanded. Ühtaegu esitamisega rahandusministeeriumile saadab maakonna rahandusosakond kvartaaliaruande täitevkomiteele läbivaatamiseks.

Aasta möödumisel koostavad rahandusosakonnad maakondliku eelarve täitmise raamatupidamise aastaaruande ja kõigi maakonna eelarvete täitmise aasta-koondaruande. Aastaaruanne koostatakse maakondliku eelarve täitmise ja linnade, asulate ning valdade eelarvete täitmise aruande alusel.

Aastaaruanne sisaldab: a) maakonna eelarve tulud ja kulud, b) maakondliku eelarve tulud ja kulud, c) iga liiki eelarvete tulud ja kulud (näitajate lihtsustatud arvu järgi), d) erisummade eelarvete täitmise, e) võrgu, koosseisude ja kontingentide plaani täitmise, f) raamatupidamise lõppbilansi ja andmed eelarveliste summade jääkide kohta arvutlustes ja materjalides.

Iga eelarve aastaaruanne koostatakse krediidipeakäsutajate ja eripankade kontrollitud aasta-aruannete, rahandusasutiste raamatupidamise arvestusandmete ja Riigipanga osakondade tulude aruannete alusel. Aruannete juurde lisatakse seletuskirjad, mis iseloomustavad eelarve täitmise käiku, põigete põhjusi kinnitatud plaani täitmise protsessis.

Aruande seletuskirja ülesandeks on näidata eelarve täitmist vastavalt kinnitatud plaanile nii tervikuna kui ka eelarvete üksikute liikide, kulurühmade, majandusharude, meetmete liikide, kuluartiklite ja tulurühmade ning liikide järgi. Seletuskirjas iseloomustatakse samuti menetlusplaani (võrku, kontingente, kulunorme, koosseise, töötasumäärasid jm.). Seletuskiri peab ühtlasi näitama kõik muudatused, mis võetud kinnitatud eelarvesse selle täitmise protsessis.

Seletuskiri konstateerib mitte ainult üht või teist põiget kinnitatud eelarvest, vaid avastab ka põhjused, mis avaldavad mõju eelarve täitmise iseloomule kõigis tema elementides (nii majanduslikud, mis on sõltuvuses rahvamajanduse plaanist, kui ka organisatsioonilis-tehnilised). Seletuskiri peab ühtlasi valgustama eelarve täitmise kokkuvõttes selle kindlaksmääratud vahekordi isemajandavate organisatsioonidega ja eelarves ettenähtud vahekordade muutmise põhjusi. See on väga oluline, kuna eelarvelised tulud ja isemajandavate organisatsioonide kulud on tihedas seoses nende finantsplaanidega, summade allikatega ja nende kasutamisega.

Tähtsat osa etendavad mitte üksnes plaani täitmise ja plaani- ja finantsdistsipliinist kinnipidamise kontrollimine, vaid ka eelarve täitmise aruanne ning selle põhjalik analüüs eelarvelises plaanistamises, lähtebaasi kindlaksmääramises järgnevate plaanide koostamisel, samuti tõhusate ürituste väljatöötamisel, mis kindlustavad kõigi puuduste kõrvaldamise.

Rahandusosakond kontrollib hoolsasti kõik aastaaruanded enne nende paigutamist maakondlikku koondaruandesse nii arvestusraamatupidamise seisukohalt kui ka sisuliselt, s. o. tootmisnäitajate, kapitaalmahutuste, käibevahendite täiendamise, töötasufondidest kinnipidamise, haldus-valitsemiskulude limiitide, erisummade õige kasutamise jne. täitmise seisukohalt. Pärast iga aruande kontrolli koostatakse kokkuvõte, milles antakse eelarve täitmise hinne ja tehakse ettepanekud ilmnenud eelarve-distsipliini rikkumiste kõrvaldamiseks, eelarvelise töö parendamiseks, arvestuse ja aruandluse korrastamiseks jt.

Iga kohaliku eelarve täitmise aruande vaatab läbi täitevkomitee ja kinnitab nõukogu pärast eelarvekomisjoni seisukoha võtmist. Pärast seda aastaaruanded esitatakse kindlaksmääratud tähtaegadeks rahandusosakonnale.

§ 3. Eelarve-distsipliin.

Kinnitatud eelarve täitmine nõuab kinnipidamist rangeimast eelarve-distsipliinist. Ainult sel tingimusel on võimalik täita ressursside mobiliseerimisplaani sotsiaalehituseks ja suunata kõik laekuvad summad täpses vastavuses kinnitatud eelarvega. Eelarve-distsipliinist kinnipidamine kindlustab ka summade kulutamises kokkuhoiu maksimaalset efekti ja ranget režiimi.

Eelarve-distsipliini põhinõudeiks on:

1) kinnitatud eelarve plaani teostamine, s. o. asutiste ja ettevõtete rahanduslike kohustuste täitmine riigi vastu, summade kasutamine ainult neiks vajadusteks, mis on ette nähtud eelarves (nn. krediitideta kulutamiste mitte lubamine), assigneeringute otseseks otstarbeks ja nende piirides, eelarve kvalitatiivsete ja kvantitatiivsete ülesannete täpne täitmine koosseisud, tasumäärad, töötasufondid, kulude normatiivid, kapitaalmahutuste limiidid jm.);

2) abinõude tarvitusele võtmine eelarveliste vahendite kaitsmiseks, s. o. nende õige ja õigeaegne arvestus, kassa ühtsusest ja kulude kokkuhoiu režiimist kinnipidamine;

3) range seaduslikkus eelarve täitmises, s. o. täpne kinnipidamine maksude, lõivude ja muude maksete määradest ning võtmise korrast, erisummade kujundamine vaid juhtudel, mis lubatud seadusega, eelarveliste summade kulutamise juhiste täitmine (tõendavad dokumendid, nende vormistamine, avanssside andmise kord, maksmine pangatšekiga jne.).

„Eelarve-distsipliini juhiste rikkumine (eelarveliste tulude peatamine ja nende vahetu kulutamine, eelarveliste summade kulutamine mitte määratud otstarbeks, teadlikult ebaõigete dokumentide esitamine krediitasutistele eelarveliste summade saamise otstarbel kindlaksmääratud juhiste vastaselt, eelarveliste summade ebaseaduslik ülekanne erisummadesse jne.) on sotsiaalselt ohtlik tegu, mis kuulub arutamisele kriminaalkorras ....." [1]).

Eelarve-distsipliini rikkumise eest võetakse kohtulikule vastutusele nii asutiste ja ettevõtete juhatajad kui ka pearaamatupidajad (vanemad raamatupidajad). Seaduse põhjal lasub viimastel järelevalve asutiste ja ettevõtete poolt finantsseadusandluse nõuete ning NSVL Rahandusministeeriumi juhendite täitmise üle.

Vt. maakonna kohalike eelarvete täitmise organiseerimise küsimuste alal: 1) „Juhised riigi- ja kohalike eelarvete täitmise ja erisummade ning deposiitide operatsioonide kohta", NSVL Rahanduse RK väljaanne 1934. a.; 2) „Juhend NSV Liidu riigieelarve kassalise täitmise, erisummade ja deposiitide kohta", Riigipanga väljaanne 1940. a.; 3) „Rajooni eelarve koostamine ja täitmine" — Seaduste, määruste ja korralduste kogu, Riigirahtrükk 1941. a.

[1]) Vene NFSV Ülemkohtu määrus 9. XI 1932. a. „Sovetskaja Justitsija" 1932. a., nr. 25/96-a.

SISUKORD.

Lk.

Eessõna eestikeelsele väljaandele 3

I peatükk.

Maakonna eelarveid täitvad asutised 5
§ 1. Nõukogu ja täitevkomitee õigused ja kohused eelarvete täitmisel 5
§ 2. Maakonna rahandusosakonna õigused ja kohused maakonna eelarvete täitmisel 6
§ 3. Maakonna täitevkomitee osakondade ja asutiste õigused ning kohused eelarvete täitmisel 7

II peatükk.

Maakonna eelarvete täitmise kvartaaliplaanid 8

III peatükk.

Maakonna eelarvete kassalist täitmist teostavad asutised . . . 15
§ 1. Riigipanga osakonnad 15
§ 2. Valdade eelarvete kassaline täitmine 17
§ 3. Eelarvete kassalise täitmise abiaparaat 19
§ 4. Asutiste kassad 20

IV peatükk.

Maakonna tulude eelarve täitmine 20
§ 1. Tulude eelarve täitmise organisatsioon 20
§ 2. Eraldamised riigituludest ja -maksudest kohalikesse eelarveisse 25
§ 3. Tulude tagastamine 27

V peatükk.

Maakonna kulude eelarvete täitmine 28
§ 1. Krediidikäsutajad 28
§ 2. Krediitide avamine 31
§ 3. Summade kandmine krediidikäsutajate jooksvaile arveile . . . 34
§ 4. Majandusorganisatsioonide käibevahendite finantseerimine . . 38
§ 5. Kapitaalehituste finantseerimine 39
§ 6. Lisaeelarved 43

Lk.

VI peatükk.

Maakonna kulude eelarvete täitmine. Krediitide kasutamise kord 45
§ 1. Tšekid ja maksekäsundid 45
§ 2. Eelarveliste asutiste arveldused majandusorganisatsioonidega . 47
§ 3. Töötasu maksmise kord 48
§ 4. Avansside andmine 50
§ 5. Summade ülekandmine 53
§ 6. Krediitide uuendamine 53
§ 7. Krediitide ümberpaigutamine 54
§ 8. Täitelehtede järgi sissenõudmise kord eelarvelistelt asutistelt . . 55
§ 9. Arveldused kreeditoride ja deebitoridega ning debitoorse võlgnevuse mahakirjutamine 56

VII peatükk.

Erisummade eelarvete täitmine. Deposiidid. 57
§ 1. Erisummad 57
§ 2. Deposiidid 59

VIII peatükk.

Eelarvete lõpetamine ja nende täitmise aruandlus 59
§ 1. Eelarvete lõpetamine 59
§ 2. Maakonna kohalike eelarvete täitmise aruandluse organisatsiooni alused 60
§ 3. Eelarve-distsipliin 63

Tõlkinud Ants Reiman.

Vastutav toimetaja Eduard Karjahärm.

Ladumisele antud 27. V 1946. Trükkimisele antud 12. VII 1946. Trükiarv 3700 eks. Paber 56×79, 1/16. Trükipoognaid 4,25. Trükitähti trükipoognas 42 336. Arvutuspoognaid 4,5. MB-04606. Tellimise nr. 523. Trükikoda „Noor-Eesti", Tartu, Kastani 38.

На эстонском языке

Н. Н. Ровинский. Организация исполнения бюджетов района.

T.K.

Rbl. 5.—

A-16140

TÜ RAAMATUKOGU
1 0300 00422399 8